Областной партийна XXVII конференци тухай
ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

...арадай ажахын 1971—1975 онуудта хүг... жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съез... ...ивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэлгээр ...лэлдэр хүдэлмэреэ эхилээ. Буряадай ...Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. Б. ...идхэл хэбэ.

...зүбшэн хэлсэлгэдэ:

...Титов—КПСС-эй Кабанскын райкомой нэ...тарь, **А. С. Сыренов**—Улаан-Үдын гор... түрүүлэгшэ, **К. И. Филиппова**—Улаан... комбинадай мастер, **А. И. Кораблев**— ...» комбинадай начальник, **В. Р. Филип...** ...-эй Наукануудай академиин Сибириин ...буряадай филиалай президиумэй түрүү... **...Г. Большаков**—республикын мелиорациин ...й ажахын министр, **А. А. Кванталиани**— Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник **К. М. Продайвода**—КПСС-эй обкомой секретарь хабаадаа.

Тоосоото үе соохи КПСС-эй обкомой хүдэлмэриис областной партийна XXVII конференци хангалтатайда сэгнэбэ.

Шалгалтын комиссиин тоосоон баталагдаа.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар дэлгэрэнгы тогтоолнууд баталагдан абтаба.

Партиин областной комитедэй, областной шалгалтын комиссиин шэнэ бүридэл, тэрэшэлэн КПСС-эй XXIV съездэ хабаадаха делегадууд областной партийна XXVII конференци дээрэ һунгагдаа.

Тиин областной партийна XXVII конференци хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Делегадууд хүл дээрээ байжа, партийна гимн «Интернационал» дуулаба.

...СТНОЙ ПАРТИЙНА XXVII КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ ҺУНГАГДАҺАН КПСС-эй ОБКОМОЙ ГЭШҮҮД

...ШЕЕВ К. А.	ЗИНЧЕНКО И. П.	РАБДАЕВ Г. Л.
...АН К. П.	ИМЕНОХОЕВ А. А.	РАДНАЕВ В. С.
...ОВ С. В.	ИСАЕВ С. И.	РАДНАЕВ Д-Н. Т.
...ХАЕВ Б. Д.	КАЛАШНИКОВ К. А.	РАДНАЕВ Л. Р.
...Л. С.	КВАНТАЛИАНИ А. А.	РУБЦОВ В. К.
...А. С.	КОНЕВ Г. М.	РИНЧИНОВА Н. Г.
...ЕВ А. А.	КОРАБЛЕВ А. И.	САГАНОВ В. Б.
...ЕВ Г. Е.	КУПРИЯНОВА П. М.	САХЬЯНОВ В. А.
...ОВ Г. Б.	ЛЕСКОВА Н. В.	СЕМЕНОВ Б. С.
...ОВ А. М.	ЛЫСОВ В. Ф.	СКОСЫРСКИЙ А. П.
...ОНОВ А. Б.	МАДЫЕВА Л. Д.	СКУБАРЕНКО Е. Н.
...УНКУЕВА Б. Ж.	МАКОВЕЕВА А. И.	СЫРЕНОВ А. С.
...ОВ А. М.	МАЛЫГИН Н. И.	ТАХАНОВ А. Д.
...КОВ В. Г.	МАХАНОВ М. Ф.	ТИТОВ В. И.
...ЕВА М. К.	МЕДВЕДЕВ Н. Е.	ТОГМИТОВА Н. Л.
...ШАКОВ В. Г.	МИРОНОВ Г. И.	ТУЧИНОВ Г. Д.
...ОВ П. Н.	МИТЫПОВ Ц. Ц.	УБЕЕВ В. П.
...АНОВ Н. В.	МИХЕЕВ Н. Б.	ФИЛИППОВ В. Р.
...В. Н.	МОДОГОЕВ А. У.	ФИЛИППОВА К. И.
...ИН Г. И.	МОРОЗОВА Е. М.	ФРОЛОВ Д. Ш.
...АЯНЦ К. А.	ОСЕЕВ И. П.	ХАБАЛОВ С. М.
...КОВ М. М.	ПАВЛОВ П. М.	ЦИБУДЕЕВ Ц. Ц.
...ИКОВ Д. Ж.	ПАСТУХОВ Ф. С.	ЦЫДЕНЖАПОВ Б. Ц.
...ОВ В. Н.	ПИВОВАРОВ Н. Б.	ЦЫРЕНДОРЖИЕВА Х. Б.
...АЕВ И. Д.	ПИРУШКИН А. И.	ЧЕНКИРОВ Ф. И.
...РИЕВ С. С.	ПЛАСТИНИН А. В.	ЧЕРНЫШ В. И.
...АНЬ С. Г.	ПЛОТНИКОВ А. И.	ЧЕРНЯКОВ И. Д.
...ИЕВ Ч. Д.	ПОЛХОНОВ С. Л.	ЧИЧЕРИН В. Н.
...ОВСКИЙ В. И.	ПОЛЯНСКИЙ И. Д.	ЧУКАЕВ А. Д.
...ОВ Е. Ф.	ПОНОМАРЕВА Т. А.	ШАБАГОРОВ В. П.
...ИН Г. А.	ПОПОВ М. П.	ШОМОЕВ К. К.
...АРАЕВ Д. З.	ПОТЕПАЛОВ А. Р.	ЩЕКОТОВ И. К.
...УЕВА В. Д.	ПОХОСОЕВ Л. Я.	ЭРДЫНЕЕВ Ц. Б.
...РОДНЯЯ М. Ф.	ПРОДАЙВОДА К. М.	

КПСС-эй ОБКОМОЙ ГЭШҮҮНДЭ КАНДИДАДУУД

...ЕВА Х. Д.	ЖАРГАЛОВ С. Б.	СПИРИДОНОВ Е. К.
...ИЕНКО А. Д.	ИГНАТЬЕВ И. А.	ТОДОРХОЕВА Б. Ж.
...ИН А. С.	ИСТОМИН А. Д.	УЛЗУТУЕВА Ц-Д. Г.
...АШИНОВА И. А.	КАШКИН Л. Н.	ХАБАЛОВ М. М.
...В Г. И.	КИРЮШИНА В. А.	ХАЗАГАЕВ И. А.
...ЕВ Г. Д.	ЛУБСАНОВ Д. Д.	ХМЕЛЕВ А. И.
...АРЕНКО Г. Д.	МАТВЕЕВ В. Д.	ЦЕБУЛАЕВ Н. И.
...АЕВ Ц. Д.	МЕДВЕДЕВ И. С.	ШЕЛКОВНИКОВ Н. Е.
...КОВ К. П.	МЕЛЬНИКОВ С. А.	ШИКУЛО Д. А.
...АЕВ К. Д.	МУРЧИН М. Т.	ШИТИКОВ Ю. В.
...АНОВА Д. Д.	НИМАЕВ П. Н.	ЩЕГОЛИХИН Ю. И.
...ЕВА С. Д.	СЕМЕНОВ Н. Ф.	ЩЕРБАКОВ Н. Н.
...ОВ Ф. Е.	СЕРЕБРЕННИКОВ Д. Д.	ЮМСУНОВ Н. Б.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН ШАЛГАЛТЫН КОМИССИИН ГЭШҮҮД

...ОВ В. П.	КОЗЕЛЬ А. И.	ПОДЛЕСНОВ В. Ф.
...БУРОВ А. А.	КРЫЛОВА М. Г.	РОЗАНОВ Н. А.
...ЕЕВ Р. Л.	КУШНАРЕВ Ф. И.	РЫЖКОВ Л. К.
...МЕСТНОВА Е. И.	МАСЛОВ К. Е.	САНЖИЕВ Б. Н.
...ОТОВ А. Р.	МАРЗАЕВ П. Д.	САНЖИМИТЫПОВ Д. С.
...ТАИ И. Д.	МИНЕЕВ В. Д.	СМИРНОВ Е. М.
...АНОВ Ц. Ц.	МИРОНОВ К. Д.	СОКОЛЬНИКОВ Ф. П.
...КИН С. И.	МИХАНЬКОВ Н. И.	СОТНИКОВ Д. Ж.
...ОНОВ Ч. В.	МОГНОНОВ М. М.	ХОРОШИХ Н. Н.
...САРАЕВ Ж. Ж.	ПЕСТЕРОВ И. Т.	ЦЫРЕНОВ Д. М.
		ШИШМАРЕВ А. Н.

...БЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА XXVII КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ ҺУНГАГДАҺАН КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУД

ШИИДХЭХЭ ЭРХЭТЭЙГЭЭР

...АНОВ А. М.	МОДОГОЕВ А. У.	СУВОРОВА С. И.
...ИКОВ А. М.	НОВИКОВ К. А.	ТАХАНОВ А. Д.
...ЮТОВ А. Р.	ПИВОВАРОВ Н. Б.	ТУМУРОВА Д. К.
...АНОВА Д. Д.	ПРОДАЙВОДА К. М.	ХМЕЛЕВ А. И.
...ДА Ф. Ф.	СЕМЕНОВ Б. С.	ХУРИГАНОВ Ж. Р.

ЗҮБШЭХЭ ЭРХЭТЭЙГЭЭР

САМОЙЛОВ А. Д.

...ПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ ПЛЕНУМ

...оной февралиин 27-до КПСС-эй обко...нэгэдэхи пленум боложо, эмхидхэлэй ...анүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

...С-эй обкомой бюро нүхэд **Модогоев** ..., **Продайвода К. М., Бадиев А. А., Бирю...** **В. Г., Лысов В. Ф., Пивоваров Н. Б., Се...** **...Б. С., Асеев Л. С., Черняков И. Д., Бе...** **...А. М., Бардонов А. Б.** гэгшэд составтай ...һунгагдаба. КПСС-эй обкомой бюрогой ...ндэ кандидадуудаар нүхэд **Дубровский** ..., **Пастухов Ф. С., Маханов М. Ф., Щеко...** **...К.** һунгагдаа.

...КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секре...р нүхэр **А. У. Модогоевые** һунгаба. Хоёр...секретаряар нүхэр **Продайвода К. М.,** ...тарьнараар нүхэд **Бадиев А. А., Бирюков** ..., **Лысов В. Ф.** гэгшэд һунгагдаһан байна.

...нум КПСС-эй обкомой таһагуудые дааг... баталаа. Партийно-эмхидхэлэй хүдэл...н таһагые даагшаар нүхэр **Бардонов** ...Б. пропаганда ба агитациин таһагые дааг... нүхэр **Гаськов М. М.,** хүдөө ажахын та... даагшаар нүхэр **Зинченко И. П.,** промышленно-транспортын таһагые даагшаар нүхэр **Хабалов С. М.,** барилгын таһагые даагшаар нүхэр **Убеев В. П.,** наукын ба һуралсалай зургаануудай таһагые даагшаар нүхэр **Похосоев Л. Я.,** захиргаанай органуудай таһагые даагшаар нүхэр **Калашников К. А.,** хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин ба худалдаа наймаанай таһагые даагшаар нүхэр **Альцман К. П.,** финансово-ажахын таһагые даагшаар нүхэр **Мурчин М. Т.,** юрэнхы таһагые даагшаар нүхэр **Шишмарев А. Н.** гэгшэд баталагдаһан байна.

КПСС-эй обкомой партийна комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр **Доржиев Ч-Ц. Д.** баталагдаа.

«Правда Бурятии» газетын редактораар нүхэр **Щекотов И. К.,** «Буряад үнэн» газетын редактораар нүхэр **Цибудеев Ц. Ц.** гэгшэдые КПСС-эй обкомой пленум баталба.

* * *

Областной партийна XXVII конференциин һунгаһан областной партийна организациин шалгалтын комисси өөрынгөө түрүүлэгшээр нүхэр **М. М. Могноновые** һунгаба.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 50 (13366) | **1971 оной февралиин 28, воскресени** | Сэн 2 мүнгэн

1971—1975 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮДЭЙ ПРОЕКТ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. Б. ПИВОВАРОВАЙ хэһэн элидхэлһээ

Нүхэд делегадууд!

«1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Дурективэнүүдэй проект тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой хэблэлдэ толилогдоһонһоо хойшо оройдоол нэгэ хэдыхэн үдэр үнгэрбэ.

Манай ороной ажалшад, хилын саанахи манай хэдэн миллион ханинар шухалын шухала энэ политическэ документые омог баяртайгаар, урма зоригтойгоор угтан абаба.

Директивэнүүдэй проект дотор экономикын мүнөө үеын байдалда гүнзэгы удхатай теоретическэ шэнжэлгэ хэгдэһэн, тэрэнэй бүхы һалбаринуудые дам саашадань хүгжөөхэ тушаа гол шэглэлнүүд, тодорхой зорилгонууд хараалагдаһан байна. Мүнөө үеын шата дээрэ техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ, нийтын үйлэдбэриин ашаг үрые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, ажалшадай һуудал байдал улам түргөөр һайжаруулхын тула манай экономикын арга боломжонуудые бүрин дүүрэнээр хэрэглэхэ асуудалда ажалшадай анхаралые партимнай хандуулна гээшэ.

Директивэнүүдэй проект соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет арад коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха замдаа шэнэ илалтануудые туйлаа. Наймадахи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн ушар үнгэрһэн табан жэлэй гол үрэ дүн мүн болоно.

1970 ондо ороной национальна доход 1965 онойхитой сасуулбал, 41 процентээр дээшэлээ.

Табан жэлэй турша соо арадай ажахыда оруулагдаһан капитальна һомололгын нийтэ хэмжээн 352 миллиард түхэригтэ хүрэһэн гэхэ гү, али урда тээхи табан жэлэйхидэ орходоо 1,4 дахин ехэ байгаа. Хүдөө ажахын түсэб бэелүүлхэ талаар ехэ хэмжээ ябуулганууд хэгдээ. Ажалшадай һуудал байдал хараа байса һайжараа.

Оронойгмнай гадаадын экономическа харилсаа холбоон үргэдхэгдөө, СЭВ-эй гэшүүн оронуудтай СССР-эй байгуулһан гадаадын экономическа харилсаа холбооной түхэл маягууд улам һайжаруулагдаа.

Нүхэдүүд! Табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы совет арадтаяа хамта манай республикын ажалшад эрхим хубитаяа оруулһан байна. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн табан жэлэй турша соо 64,6 процентээр дээшэлээ.

Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, тэрэнэй технологиие һайжаруулха тушаа бүхы промышленна предприятинуудта горитой хүдэлмэри хэгдээ. Республика доторнай промышленна предприятинуудые түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулха хүдэлмэри гол түлэб дүүргэгдээ. Эдэ хэмжээнүүдэй эсэстэ үйлэдбэриин ашаг үрэ эли бодо ехэ болоо. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин ургалтын 81 процентнь туйлагдаа.

1966—1970 онуудта хүдөө ажахын продукци абалга урда тээхи табан жэлэйхидэ орходоо 1,2 дахин ехэ байгаа. Республикын колхоз, совхозууд хүдөө ажахын бүхы янзын продукт гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан капитальна һомололгын нийтэ хэмжээн нэгэ миллиард түхэригһөө дээшэ болоһон байна. Табан жэлэй турша соо республикын арадай ажахыдахи үйлэдбэриин фонд 1,3 дахин ехэ болоо.

Республикын хүн зоной һуудал байдал ехэ түргөөр улам һайжараа. Табан жэлэй турша соо улад зоной мүнгэн олзо 54,5 процентээр ехэ болоо. 1965 онойхитой сасуулхада, 1970 ондо колхозинигуудай мүнгэн олзын хэмжээн 43 процентээр дээшэлһэн байха юм. Республикын хүн зондо түлэгдэдэг пенсиин, тэдхэмжын мүнгэнэй хэмжээн хоёр дахин ехэ болоо, улад зон эд бараа эрид ехээр худалдажа абадаг болоо.

Табан жэлэй турша соо эд бараа худалдалгын хэмжээн 47,1 процентээр дээшэлһэн байна. Хэрэглэмжын нийтын фонд нилээд ехэ болоо. 1965 ондо энэ фонд 124,3 миллион түхэригтэ хүрэһэн гэхэ гү, али республикын хүн бүхэндэ тооложо гаргабал, 137 түхэриг байһан. 1970 ондо эдэ гаргашанууд 176,2 миллион түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али жэлдээ хүн бүхэндэ 224 түхэриг хүртэдэг байба.

Республика дотор табан жэлэй турша соо 1,3 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдаа.

1965 онойхитой сасуулбал, улад зондо үзүүлэгдэдэг ажаһуудалай хэрэглэмжын хэмжээн 2,3 дахин ехэ болоо, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта гурба дахин ехэ болоо.

Гэхэтэй хамта ашаглагдаагүй нилээд ехэ арга нөөсэнүүд мандо бии гээшэ. Арадай ажахын түсэбүүдые бэелүүлхэ бодото ажал ябуулгада горитой дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Ороной арадай ажахын зарим һалбаринуудые — промышленность, хүдөө ажахы, транспорт, хэлхээ холбоо, капитальна барилга хүгжөөхэ тушаа Директивэнүүдэй проект соо хараалагдаһан гол шэглэлнүүд дээрэ элидхэлшэ тогтон хэлэбэ. Мүн арад зоной материальна һуудал байдал улам саашадань һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай хэлээд, шэнэ табан жэлдэ республикын экономико болон соёл культурые хүгжөөхэ асуудалнууд тухай элидхэһэн байна.

Промышленностиин талаар табан жэлэй турша соо промышленна үйлэдбэриин хэмжээе 55 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана. Энергетикэ, промышленностиин целлюлозно-саарһанай, химиин, машина бүтээлгын һалбаринууд, мүн барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэ илангаяа түргөөр хүгжэхэ байна. Хүнгэн промышленностиин продукци гаргалга 33 процентээр, мяха-һүнэй—32, эдеэ хоолой—25 процентээр ехэ болохо юм. Нютагай промышленностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхарал Директивэнүүдэй проект соо хандуулагдана. Энээнэй ёһоор республика дотор нютагай Советүүдтэ мэдэлтэй байдаг промышленностиин һалбаринуудые дам саашадань хүгжөөхэ гэжэ хараалагдана. Табан жэлэй турша соо нютагай промышленностиин предприятинуудта продукци бүтээлгэ 46,6 процентээр дээшэлжэ, 97,2 миллион түхэригтэ хүрэхэ юм.

1975 ондо республика дотор электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 2,7 миллиард киловатт-часта хүргэгдэжэ, 1970 онойхидо орходоо 3,2 дахин ехэ болохо гэжэ түсэбэй проектээр хараалагдана. Прибор болон автоматизациин хэрэгсэлнүүд энэл үе соо 2,2 дахин ехээр бүтээгдэдэг болохо.

Республика дотор анха түрүүшынхеэ целлюлозо, картон үйлэдбэрилэгдэдэг болохо байна. 1970 онойхитой сасуулбал, нооһон бүд, тэрэшэлэн үрэ жэмэсээр, овощоор хэпэн консервэ 1,6 дахин үлүү ехээр гаргагдадаг болохо. Түүхэй эдэй гүрэнэй нөөсын ашаар мяха буйлуулга 1,4 дахин дээшэлхэ байна. Тоһон 25 процентээр, загаһан 23 процентээр үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо.

Хабсаргагдамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд, барилгын материалнууд нилээд ехээр бүтээгдэдэг болохо гэжэ хараалагдана. Нютагай промышленностиин предприятинуудта улад зоной хэрэглэдэг эд бараан ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ байна. Жэшээлхэдэ, оёмол зүйлнүүд хоёр дахин, шаажан гүйлгэһэн амһарта 1,3 дахинһаа ехээр, гадар трикотаж 1,3 дахин ехээр бүтээгдэхэ юм. Кондитерска, макароной зүйлнүүд, пивэ, унда харяаха уһан, эдеэ хоолой бусад зүйлнүүд нилээд ехээр гаргагдадаг болохо.

Хүдэлжэ байгаа предприятинуудай техническэ хэмжээе, мүн ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар, үйлэдбэридэ хүдэлдэг хүнүүдэй тоо олошоруулангүйгөөр промышленна продукци ехээр бүтээхэ ябадал Директивэнүүдэй проект дотор хараалагдана гэжэ онсолон тэмдэглэхэ байнаб.

Гэбэшье республикын Госпланда ороһон материалнуудые хараад үзэхэдэ, энэ эрилтые предприятинуудай, министерствэнүүд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хараадаа абанагүй. Союзна мэдэлэй олон предприятинууд хүдэлмэришэдэй тооё ехээр олошоруулха, ажалай бүтээсые багаар дээшэлүүлхэ гэжэ түсэблэнэ. Эдэ түсэбүүдтэ шухала хэрэгтэй заһабаринуудые оруулха, ажалай бүтээсые улам саашадань дээшэлүүлхэ ёһотой али бүхы талаһаа үндэһэ баримтатай хэмжээ ябуулгануудые предприяти бүхэндэ зохёон табиха хэрэгтэй. Эдэ түсэбүүд соогоо шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, хуушарһан түхеэрэлгые һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэриин сагые хэрэгтэ хэрэггүйгөөр гээхэ ябадалые усадхаха хэмжээнүүдые хараалха шухала. Хамһабариин ажалда хүдэлжэ байһан хүнүүдые тэндэһээнь сүлөөлжэ, гол хүдэлмэридэ ажаллуулха асуудалда онсо анхарал хандуулалтай.

Хүдөө ажахын талаар шэнэ табан жэлэй үедэ бэелүүлэгдэхэ гол зорилгонууд КПСС-эй ЦК-гай (1970 оной) июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүд соо тодорхойлогдонхой. Пленум болбол, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие улам саашадань дэбжээхэ, тэрэнэй материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ, колхоз, совхозуудые экономическа талаарнь урмашуулха тушаа гол хэмжээнүүдые хараалаа һэн. Хүдөө ажахын продукт бэлэдхэхэ хубилашагүй түсэблэлгын, гүрэндэ түсэбһөө гадуур продукт худалдаһанай түлөө урмашуулгын гурим шэнэ табан жэлдэ тэрэл хэбээрээ үлэнхэй. Хубилашагүйгөөр тогтоогдоһон түсэбэй хажуугаар колхоз, совхозууд газар тариалангай продукциин 35 процентһээ бага бэшые, мал ажалай продукциин 8—10 процентыень түсэбһөө гадуур гүрэндэ худалдаха ёһотой.

Энээнһээ уламжалан, хүдөө ажахын продукт бэлэдхэхэ тогтоомдомол даалгабаринуудай дүүргэлтые хангамаар хэмжээ ябуулгануудые республикын Госплан, хүдөө ажахын органууд зохёон табиһан байна. Эдэ хэмжээ ябуулгануудай ёһоор, 1975 ондо республика дотор бүхыдөө 694 мянган тонно ороохо тариан, 105 мянган тонно механ, 250 мянган тонно һүн, 176 миллион үндэгэн, 6,4 мянган тонно нооһон абтаха юм.

Бүхы орон доторхидол адляар, республикын хүдөө ажахые хэлбэришэгүйгөөр ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ гээшэ тэрэниие хүгжөөлгын гол хараа шэглэл болохо байна. Хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые, адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлһэнэй ашаар газар тариалангай, мал ажалай продукци ехээр абтадаг болохо зэргэтэй. Орооһото ургамалнуудай ургасые гектарай 13 центнертэ хүргэхэ, хартаабхын ургаса—123, овощой—гектарай 177 центнертэ хүргэхэ гэжэ хараалагдана.

Орооһо тариа ургуулжа абалгын энэ хэмжээн хадаа талха гариа хэрэглэхэ бүхы хэрэглэмжыемнай хангажа шадахагүй байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ ажахы бүхэндэ табан жэлэй түсэб табихадаа, орооһо тариа ехээр абадаг болохо али бүхы арга боломжые нарин нягтаар хараада абаха шухала. Прибайкалиин, Кабанскын, Түнхэнэй, Хэжэнгын болон бусад аймагуудта

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУД

А. У. МОДОГОЕВ, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь.

К. А. НОВИКОВ, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, ажалай хүсэ хэрэглэхэ талаар РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Д. К. ТУМУРОВА, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн.

А. И. ХМЕЛЕВ, Кабанскын совхозой директор.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА XXVII КОНФЕРЕНЦИ

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУД

К. М. ПРОДАЙВОДА. КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь.

Д. Д. ДАНЗАНОВА. Сэлэнгын совхозой һаалишан.

Ф. Ф. КРИВДА.

А. М. БЕЛЯКОВ, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь.

А. Д. ТАХАНОВ, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Б. С. СЕМЕНОВ, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй ...

1971—1975 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮДЭЙ ПРОЕКТ ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

шэнэ газар хахалха арга боломжонуудта, тэндэ ороohото болон бусад ургамалнуудые таридаг болохо ябадалда анхаралаа хандуулмаар байна. Тарилгын талмайн таарамжатай бүридэл ажахы бүхэндэ тодорхойлхо хэрэгтэй.

Тэжээл бэлэдхэхэ байгаалиин газарай үрэжэл нилээд һайжаруулха зорилго Директивэнүүдэй проект соо табигдана. Манай республикын эрхэ байдалда иимэ газарта шухала үүргэ олгогдодог байгаа, олгогдоношье. 1975 ондо абахаар хараалагдаһан 1,6 миллион тонно тэжээлэй 1 миллион тоннонь нуга сабшалангай үбһэндэ, бэлшээриин тэжээлдэ хүртэнэ. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэхэ байгаалиин газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбүүд дотор шухала һуури олгогдоно. Уһалагдадаг сабшалангай, тухайлхада, 25 мянган гектар дээрэ уһалууриин пубаг ханаабуудые, түхеэрэлгэнүүдые үндэһөөрнь һэльбэн шэнэлхэ, тэдэнэй уһаар хангалгыень дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана. 8—10 мянган гектар талмай дээрэ уһалууриин шэнэ түхеэрэлгэнүүд баригдаха, үлүүсэ шиигтэй 20 мянган гектар газар хатаагдаха байна. 100 мянган гектар сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулагдаха, 30 мянган гектар талмай дээрэ таримал ногоотой бэлшээри байгуулагдаха юм. Бэлшээринүүдые уһалха тушаа нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ.

Шэнэ табан жэлдэ хэгдэхэ уһанай ажахын ба мелиоративна барилгын хэмжээн хэдэн дахин ехэ болохо. Энээнтэй дашарамдуулан, хараалагдаһан түсэбүүдэй дүүргэлтын түлөө онсо харюусалга республикын мелиорациин ба уһанай ажахын министерствэдэ, хүдөө ажахын министерствэдэ, «Сельхозтехникэ» гэжэ республикын нэгэдэлдэ даалгагдана.

Уһалууриин, намаг налхи хатаалгын томо түхеэрэлгэнүүдые барихын тулада удаахан саг хэрэгтэй болохо гээшэ. Тиимэһээ уһа бүлэдэг хэрэгсэлнүүдэй, уһалууриин техникын ашаар «бага уһалуури» гэдэгэй арга боломжые бүрин дүүрэнээр хэрэглэхэ шухала. Уһа бүлэдэг станцинуудай, газар уһалдаг машинануудай ашаар газар ехээр уһалдаг болохо арга боломжо манайда ехэ бии.

Мяха абалгые хараалһан хэмжээндэ хүргэхэ гээшэ хүдөө ажахын талаар бэелүүлэгдэхэ табан жэлэй эгээл орёо гайтай асуудал болоно. Мяха бэлэдхэхэ даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада колхоз, совхозуудта тэрэнииие 41 процент ехээр абадаг болохо хэрэгтэй. Ондоогоор хэлэбэл, 1970 ондо 52 мянган тонно мяха абаа haa, 1975 ондо 77 мянган тонно абадаг болохо байнабди. Энээнэй тула гахайн, шубуунай мяха хоёр дахин ехээр абадаг, хониной, үхэрэй мяха гурбанай нэгэ хуби ехээр абадаг болохо хэрэгтэй. Мяха ехээр абадаг болол-гын тогтууритай үндэһэ һуури табихын зорилгоор бүхы түрэлэй адууһа малай, шубуудай тоо толгойе дам саашадань олошоруулха, малаа мяхалиг тарган болгохо хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдана. 1975 ондо ниитын һүрэг соо 353 мянган толгой бодо малтай, тэрэ тоодо 125 мянган үнеэдтэй байха гэжэ түсэблэгдэнэ. Мяхада ошохо малай һүрэг соохи үнеэдэй тоо 20,4 мянга байгаа haa, 38,4 мянган толгойдо хүргэгдэхэ юм. Хонидой тоо толгой 1,8 миллиондо, гахайнууд 136 мянганда хүргэгдэхэ байна. Бодо малай, гахайн, шубуунай шэнэ совхозууд байгуулагдаха. Кабанскын нугаһанай. Загарайн галуунай фабриканууд дай, тахялгатай үндэгэ абаха Гусиноозёрскын фабрикын барилга эрхилэгдэхэ.

Республикымнай хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэн горитой ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Совхозуудай, гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудай материальна баазые бэхижүүлгэдэ капитальна һомололгын 312 миллион түхэриг зорюулагдаха. Тэрээнһээ гадна, колхозууд, тухайлхада, 95—100 миллион түхэриг һомолхо.

Табан жэлэй турша соо хүдөө ажахыда 6550 трактор, 4540 автомобиль, 317 экскаватор, 374 бульдозер болон бусад олон техникэ үгтэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагданхай. 1970 ондо 64 мянган тонно үтэгжүүлгэ үгтэһэн байгаа haa, 1975 ондо 140 мянган тонно үгтэхэ байна.

Капитальна барилгын горитой хэмжээнэй хүдэлмэри энэ табан жэл соо бэелүүлэгдэхээр хараалагдана. Колхозуудай капитальна һомололго тоолонгүйгөөр, арадай ажахые хүгжөөлгэдэ һомолхо гүрэнэй капитальна һомололгын ниитэ хэмжээн 67,6 процентээр дээшэлхэ байна. Капитальна һомололгын ниитэ хэмжээнһээ 504 миллион түхэригынь нютагай ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдана. Энергетикэ, түлишын промышленность хүгжөөлгэдэ 127 миллион түхэриг, тэрэ тоодо Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгада 62 миллион түхэриг, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн барилгада 46 миллион түхэриг һомологдохо.

Ой модоной, целлюлозо-саарһанай промышленность, үнгэтэ металлурги хүгжөөхэ горитой капитальна һомололго хараалагдана. Шэнэ табан жэлэй үедэ Забайкалиин горно-химическэ, Озерно полиметаллическа комбинадуудай, гуталай фабрикын, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын, хүдөө ажахын машинануудай, химико-лабораториин амһартын ба шэл приборнуудай заводуудай, колбасагай заводой ба Улаан-Үдын гормолзаводой барилга эхилхэ юм.

Гусиноозерскын ГРЭС, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай, Сэлэнгын ЦКК, хүүргэнүүдэй булад конструкци бүтээдэг завод, Грязнухинска хирпиисын завод, Улаан-Үдын гэр барилгын комбинат, кондитерска фабрика, уран һайхан зүйлнүүд болон сувенирнүүдэй фабрика болон бусад предприятинууд, цехүүд ашаглалгада үгтэхэ байна. Барилгын үйлэдбэриин шэнэ томо предприятинуудай, барилгын индустриин предприятинуудай барилга хэгдэхэ.

Гүрэнэй һомолһон мүнгэ зөөрөөр 1,4 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд, 25 мянган үхибүүдэй һураха һургуулинууд, 6,1 мянган һууритай хүүгэдэй эмхи зургаанууд, 1640 оронтой больницанууд ашаглалгада үгтэхэ. Тэрээнһээ гадна, социально-соёлой барилгада колхозууд, кооперативна бусад организацинууд нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргашалха бшуу.

Һомологдоһон мүнгэ зөөриие зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөриие олон барилгануудта бага багаар хубаарилхагүй, түргөөр, һайнаар, шанартайгаар бариха гэһэн зорилго табигдана.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин темпһээ капитальна барилгын талаар хараалагдаһан түсэбүүдэй дүүргэлтэ дулдыдаха болоно. Тиимэһээ капитальна барилгын үйлэдбэриин бааза түргөөр хүгжөөлгэдэ, манай гол барилгын организацинуудай—барилгын Буряадай управлениин, «Бурятцелинстрой» трестын, мелиорациин ба уһанай ажахын, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилгын организацинуудай хүсэ шадалые ехэ болгохо асуудалда анхаралаа хандуулха шухала.

«Бурятцелинстрой» трестын барилгын үйлэдбэриин түрүү зэргын баазые, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй үйлэдбэриин баазые, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй болон уһанай ажахын барилгада хэрэглэгдэхэ конструкциин заводые ашаглалгада үгэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдана.

Ажахын түсэбүүдые хүнүүд бэелүүлдэг гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ. Хүн бүхэн коммунизмын илан мандаха сагые өөрынгөө ажалаар дүтэлүүлхэ уялгатай.

Директивэнүүдэй проектые үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха, коммунис байгуулалтын шэнэ шата дээрэ партиин табижа байгаа зорилгонуудые республикынгаа ажалшан бүхэндэ гүнзэгытөөр ойлгуулха гээшэ партийна организацинуудай, партийна комитедүүдэй, нэн түрүүн бүхы партийна эдэбхитэдэй түрүүшын удха шанартай зорилго болоно.

Директивэнүүдэй проект тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ мүнөө манай хэблэлэй, радиогой, телевидениин, «Знание» бүлгэмэй, агитаторнуудай, пропагандистнууд болон политинформаторнуудай гол хүсэлэл оролдолгонь зорюулагдаха ёһотой. Энэ хүдэлмэридэ партийна, советскэ, ажахын олон тоото хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха.

Директивэнүүдэй проектые али бүхы талаһаань, һайнаар зүбшэн хэлсэлгэ хадаа тус тус предприятинуудай, ажахын һалбаринуудай хүдэлмэриин тодорхой жэшээ дээрэ хэгдэхэ, олониитэ зоной ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээлые улам саашадань дэбжээхэ, партиин XXIV съездые эрхимээр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин доторхой арга нөөсэнүүдые элирүүлхэ, ашаглаха, алмалта арьбалалта улам ехээр хэхэ, хүдэлмэриин журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ ёһотой юм. Ажал хэрэгтэй тохёолдоод байһан ушар байдалые шүүмжэлхы ёһоор сэгнэхэ, бии байгаа дутуу дунда зүйлнүүдые далдалан нюухагүй, ашаглагдаагүй арга нөөсэнүүдые, арга боломжонуудые гүнзэгыгөөр элирүүлхэ гээшэ шухала байна.

Политическэ энэ ехэ харюусалгатай хүдэлмэридэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые, социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ анхаралаа бүри ехээр хандуулалтай. Республикынгаа арадай ажахые дам саашань хүгжөөхэдөө, манай туйлаха амжалтанууд ехэнхидээ тэрээнһээ дулдыдаха байна.

Бүхы совет хүнүүд шэнги, манай республикын ажалшад партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые туйлай ехэ анхаралтайгаар, тон ехэ һонирхолтойгоор шудална, зүбшэн хэлсэнэ. 1971—1975 онуудта ороной арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ тушаа партиин табиһан зорилгонууд городуудай болон хүдөө нютагуудай бүхы ажалшадай дунда нэгэн дуугаар һайшаагдана, дэмжэгдэнэ.

Буряад ороной коммунистнуудай, бүхы ажалшадай юһэдэхи табан жэлэй асари ехэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула бүри ехэ оролдосотойгоор ажаллаха байһаниинь, түрэл Коммунис партиингаа болохоёо байгаа XXIV съездые эрхим ажал хэрэгүүдээрээ угтаха байһаниинь һэжэглэлтэгүй.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН ШАЛГАЛТЫН КОМИССИИН ТООСООН

Областной шалгалтын комисси хадаа КПСС-эй Уставай ёһоор, областной партийна организациин мүнгэн сангай ажахын хэрэгүүдые, ажалшадай бэшэгүүд, гомдолнууд болон мэдүүлгэнүүдэй ямараар хаража үзэгдэдэг, тэдэнэй үндэһөөр ямар хэмжээнүүдэй абтадаг байһые тоосоото үе соо хаһа саг соонь шалгадаг байгаа. Шалгалтын дүнгүүд КПСС-эй обкомой хүтэлбэридэ элидхэгдэдэг, бюрогой заседани дээрэ харагдадаг һэн.

ГЭШҮҮДЭЙ ТҮЛӨӨҺЭНЭЙ ОРОЛТО ТУХАЙ

Гэшүүнэй түлөөһые коммунистнуудай хаһа саг соонь оруулалга партийна журамай, организацитаяа коммунистын ямар холбоотой байһые харуулжа үгэнэ, партиин Уставые дүүргэхэ зайлашагүй эрхэ нүхэсэл болоно. Партийна бюджет коммунистнуудай гэшүүнэй түлөөһэнһөө гол түлэб бүридэдэг, тиимэһээ гэшүүнэй түлөөһэ хаһа саг соонь, хүсэдөөр суглуулха гээшэ партийна бюджедэй гүйсэдхэлгэдэ шиидхэхы удха шанартай.

Партиин гэшүүнэй түлөөһэ абаха, тэрээгээр тоосоо хэжэ байха хүдэлмэри һайжаруулха шухала байһанда партийна организацинуудай анхаралые КПСС-эй областной комитет, тэрэнэй таһагууд, областной шалгалтын комисси тоосоото үе соо хандуулдаг байгаа.

Энэ хэрэгтэ КПСС-эй райкомуудай, партийна эхин организацинуудай анхарал ехээр хандуулдаг болоһоной ашаар партиин гэшүүнэй түлөөһэ оруулгаар үритэлгэ эли бодоор үсөөрөө, гэшүүнэй түлөөһэ хаһа саг соонь оруулдаггүй коммунистнуудай тоо хоёр шахуу дахин үсөөн болоһон байна.

Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, Ахын аймагуудай партийна организацинуудай коммунистнууд гэшүүнэй түлөөһөөр үритөөгүй, Яруунын, Хориин, Баунтын аймагуудай, Советскэ районой партиин организацинуудта гэшүүнэй түлөөһөөр үритэлгэ горитойгоор хороо.

Тиихэтээ хамта партиин гэшүүнэй түлөөһэ суглуулха асуудалнуудые КПСС-эй зарим райкомууд, эхин организацинууд дутамагаар эрхилнэ. Тэдэнэй тоодо Түнхэнэй, Прибайкалиин, Хяагтын, Зэдын, Хэжэнгын районно организацинууд оролсоно.

Гурба ба дээшэшье һарын турша соо түлөөһөө оруулдаггүй ушар зайсуулагдаагүй байһаар. Иимэ баримтанууд Улаан-Үдэ городой Железнодорожно ба Октябрьска районуудай, Хэжэнгын, Кабанскын аймагуудай партийна организацинуудта үзэгдэнэ. Зарим партийна эхин организацинууд КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые эбдэн, партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэнгүйгөөр коммунистнуудһаа партиин гэшүүнэй гурба ба дээшэшье һарын түлөөһэнүүдые абадаг байна. Зарим нэгэн коммунистнуудай салин хүлһэнэй хүсэд бэшэ хэмжээнһээ гэшүүнэйнгээ түлөөһэ оруулдаг ушар зайсуулагдаагүй байһаар. Иимэ баримтанууд Кабанскын совхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхозой, түмэр замшадай ОРС-ын партийна организацинуудта үзэгдэһэн байха юм.

Партийна гэшүүнэй түлөөһые коммунистнуудай хаһа саг соонь хүсэдөөр оруулха тухай коммунистнуудта партийна эхин организацинуудай, КПСС-эй райкомуудай бүри ехээр эрилтэ хэхэнь шухала гэжэ шалгалтын комисси тоолоно.

Партиин гэшүүнэй түлөөһэнүүдые эхин организацинуудай хаһа саг соонь мүнгэ нөөсэлгын кассануудта тушаалгын хойноһоо хиналтые КПСС-эй хэдэ хэдэн райкомууд дутамагаар бэелүүлнэ. Тэрээнһээ уламжалан, зарим партийна организацинуудай секретарьнууд түлөөһэнүүдые тушаангүй, удааруулан баридаг байха юм. Иимэ баримтанууд Сэлэнгын хилээмэнэй заводой, Тохойн территориальна партийна организацинуудта, Сэлэнгын ЦКК-гай парткомдо болон бусад организацинуудта үзэгдэһэн байна.

Гэшүүнэй түлөөһөөр тоосоо хэхэ хэрэг тоосоото үе соо зарим тэды һайжараа. Гэбэшье зарим партийна организацинууд тоосоонуудаа гээгдэжэ, шанар муутайгаар райкомдо хүргэдэг байха юм. Гэшүүнэй түлөөһэн тухай асуудалнууд эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ, райкомуудай бюрогой заседанинууд дээрэ үсөөнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Партиин гэшүүнэй түлөөһэ суглуулха, тэрээгээр тоосоо хэжэ байха хэрэг һайжаруулха хэмжээнүүдые партиин областной комитедэй, тэрэнэй таһагуудай, шалгалтын комиссиин шэнэ составай абахань шухала болоно.

ПАРТИЙНА БЮДЖЕДЭЙ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ

Тоосоото үе соо партиин гэшүүнэй түлөөһэнэй оролто ехэ болоһон байна.

1967 онойхитой сасуулбал, 1970 ондо гэшүүнэй түлөөһэн 50 процентээр ургаа. Партиин гэшүүнэй түлөөһэнэй оролгын иимээр ургаһаниинь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, коммунистнуудай тоо олон болохоһоо гадна, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэн, колхознигуудай мүнгэн олзо дээшэлһэн байна бшуу.

Партийна бюджедэй юрэнхы оршонь 27,6 процентээр нэмээ. Олзын нэмэхэтэй хамта жэл бүхэндэ партбюджедэй гаршань мүн лэ дээшэлнэ. Партийна пропагандын, политгэгээрэлэй байшангууд болон кабинедүүдэй, марксизм-ленинизмын университедүүдэй, семинарнууд болон лекцинүүдые үнгэргэлгын, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин таргаша тоосоото үе соо 546 мянган түхэриг болоо. Гэхэ зуура, партийна пропагандада һомологдоһон мүнгэ зөөри үшөөл хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

Канцелярска хэрэгсэлнүүдтэ, командировконуудта КПСС-эй хэдэ хэдэн райком мүнгэ зөөри үлүүсээр гаргашалаа гэжэ үнгэрһэн областной партийна конференци дээрэ шалгалтын комисси элидхээ һэн. Тоосоото үе соо эдэ райкомуудай олонхинь баталагдаһан сметын ёһоор партийна бюджедүүдые гүйсэдхөө. Гэбэшье зарим райкомууд шалгалтын комиссиин шүүмжэлэлһээ тобшололнуудые хээгүй, энэ тоосоото үе соо баһал иимэрхүү дутуунуудые гаргаһан байна.

Сметын мүнгэн сангай журамые КПСС-эй районно комитедүүдэй наринаар сахиханы, мүнгэ зөөри буруугаар ба үлүүсээр гаргашалха ябадал гаргахагүйнь шухала болоно. Штатно-сметын журам сахилгын, партийна бюджедэй мүнгэ зөөри гамтайгаар гаргашалгын хойноһоо КПСС-эй обкомой мүнгэн сангай ажахын таһаг бүри шанга хиналта тогтоохо зэргэтэй.

«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй редакцинууд 1968—1969 онуудта ... гаха түсэбөө 99,4 про... гэжэ, 2 номер түсэбһөө ... гаргаа. 1970 ондо газе... түсэбөө редакцинууд ... дүүргээ. Тиражай тала... «Правда Бурятии» газе... ци жэл бүхэндэ үлүүл... дэг, харин «Буряад үн... тын редакци дүүргэд... тэй хамта газетнэ ... дээрээ олзо оруулха ту... гэдэг.

Областной шалгалты... сиин шалгажа үзэхэдэ, 1970 онуудта газетэнүү... цинуудта штатно-сме... мые эбдэһэн хэдэ хэдэ... рүүлэгдээ. Шалгалтын ... актнууд соо тэмдэглэгд... дунданууд зайсуулх... газетэнүүдэй редактор... ла хэмжээнүүдые абах...

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД, ГОМДОЛНУУД БОЛОН МЭДҮҮЛГЭНҮҮДЫЕ ХАРАЖА ҮЗЭЛГЭ ТУХАЙ

Ажалшадай бэшэгүүд, мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудые хаража үзэлгэ партийна комитедүүдэй хүдэлмэриин шухала һалбаринуудай нэгэн болоно.

Мэдээсэлнүүдэй, гүрэнэй хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай хабаадалгые харуулдаг эшэ үндэһэн бологшо ажалшадай бэшэгүүд ба мэдүүлгэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха тухай КПСС-эй ЦК 1967 оной августын 29-нэй тогтоол соогоо партийна комитедүүдтэ, эхин парторганизацинуудта эрилтэ хэһэн байна.

Тоосоото үе соо КПСС-эй обкомой үзэмжэдэ ажалшадай 3817 бэшэг болон гомдол ороо.

Партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудай, тэрэшэлэн промышленностиин, барилгануудаи предприятинуудаи, колхоз, совхозуудай хүдэлмэриин талаар дурадхалнууд тэдэнэй нилээд олонхи соонь оруулагдаһан байха юм.

Соёлой, литература ба искусствын, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, мүн бусад зарим эмхи зургаанууд болон организацинуудай хүдэлмэри тушаа КПСС-эй обкомдо ороһон гомдолнуудай, мэдүүлгэнүүдэй тоо тоосоото үе соо олон болоо. Гэр байра һайжаруулха тухай гомдолнууд, мэдүүлгэнүүд олон. Энэ хадаа республика дотор гэр байра барилгын асуудалай хурсаар табигдадаг зангаараа байһые, байрын фонд, барилгын ба заһабарилгын шанарай ехэ дутуутай байдагые гэршэлжэ үгэнэ. Ажалшадай мүнгэ зөөреэр энгэй ба кооперативна барилга үргэдхэхэ арга боломжонууд һулаар хэрэглэгдэнэ. Гомдолнууд, мэдүүлгэнүүд заримдаа аймгүйсэдкомуудай зүгһөө анхаралтайгаар, хаһа саг соогоо хаража үзэгдэнэгүй.

Ажалшадай бэшэгүүд болон гомдолнуудые бүридхэлгые, хаража үзэлгые һайжаруулха талаар тодорхой хэмжээнүүдые КПСС-эй обкомой хүтэлбэри ба аппарат тоосоото үе соо абаһан байна. Тэдэнэй олонхидойнь тоо... болзорнууд соо хаража... баримта энээниие гэрш... нэ.

Ажалшадай бэшэгүүд ... дүүлгэнүүдые КПСС-эй ... райкомуудай ямараар хар... дэг байһые обком шалга... на. Шалгалтын дүнгүүд ... райкомуудай аппарадай ... рилэгшэдэй зүблөөн дээр... дэдэг байгаа. Мүн Улаа... родой Советскэ район... дын ба Улаан-Үдын ... гуудай гүйсэдкомуудта, ... наймаанай, элүүрые хам... хүн зониие ажаһуудалай ... хангалгын министер... ажалшадай бэшэгүүд бол... дүүлгэнүүдые хаража үзэ... мэри мүн лэ шалгагдаа.

Гэхэтэй хамта ажал... шэгүүд, гомдолнууд бол... дүүлгэнүүдые хаража ... хойрог нобшо ябадал гар... римтанууд, тэдэниие хар... болзорнуудые сахидаг... ниие шалгаха ба зүбөөр ... хэхэ хэрэгтэ анхарал б... хандаха ябадал хүсэдөөр... лагдаагүй байха юм.

Өөртэнь Сэлэнгын мо... галгын баазын захирга... руугаар хандаһан түшаа... зын крановщик нүхэр ... бэшэг «Правда» газетын ... һаа 1969 оной октябрьда ... байгаа. Леоновой бэшэг ... Прибайкалиин райкомдо ... дэһэн байна.

Нүхэр Леонов хүдэлм... хяад аблаа, тэрээндэ хар... дэй сэн түлэгдөө гэжэ ... Прибайкалиин райком, «З... лес» комбинат КПСС-эй ... харюусаа һэн.

Үнэндөө нүхэр Леонов... түлэгдөөгүй байжа, хоёрдо... дол ороо. Имагтал табан ... үнгэрһэн хойно энэ асуу... лэн шиидхэгдэһэн байха ...

Өөрыень ажалда оруул... обкомой промышленно-тра... на таһагтай ЛВРЗ-гэй хүд... лэгшэ нүхэр Андреевагай ... һан бэшэгүүд гомдолнууд... рал багатайгаар хандалгы... боложо үгэнэ. Андреевае ... оруулгада буруугаар ханд... римтын шалгалтын үедэ то... болобошье, ажалда абаха ... шиидхэхын тулада тэрэ 19... тушаа соо КПСС-эй обком... гаа дахин хандаха ушартай...

Ажалшадай бэшэгүүд, ... гэнүүд болон гомдолнууды... жа үзэхэ талаар КПСС-эй о... таһагуудта, горком ба рай... та, республикын советскэ, ... болон ниитын организаци... КПСС-эй обкомой шэнэ ... эрилтээ дээшэлүүлхэнь ш...

КПСС-эй болохоёо байга... съездын шиидхэбэринүүдэй ... партийна конференциин ... дуудай шүүмжэлэлнүүдые ... абалсан, дурсагдаһан дуту... нуудые зайсуулха, областно... тийна организациин хүд... һайжаруулха бүхы хэмжээ... КПСС-эй обкомой, областно... галтын комиссиин шэнэ со... абаха байһаниинь сохомто...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА XXVII КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУД—БЭШҮҮРЭЙ № 4 СМУ-ГАЙ БАРИЛГАШАДАЙ БРИГАДЫН БРИГАДИР И. Ф. БАЗАЙЧЕНКО, ЗАХААМИНАЙ АЙМАГАЙ «ПОБЕДА» КОЛХОЗОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ Г. Г. ЦЫДЫПОВ, УЛААН-ҮДЫН ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ЛОКОМОТИВ-ВАГОН ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭН М. А. ЧЕРНЫШЕВ.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА XXVII КОНФЕРЕНЦИ

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУД

Н. Б. ПИВОВАРОВ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

А. М. БАРАНОВ, Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой машинист.

С. И. СУВОРОВА, Бэшүүрэй аймагай больницын главна врач.

А. Р. БОЛОТОВ, Улаан-Үдын шэлэй заводой директор.

Ж. Р. ХУРИГАНОВ, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой механизатор.

А. Д. САМОЙЛОВ.

...пуудЛ!

...Ленинэй түрэһөөр 100 жэ... байрай, КПСС-эй XXIV съез... ...шай амжалтаар угтахын тү... ...нитэ ажалшадай социалис ...эй үргэнөөр дэлгэрһэн ор... ...лдада, республикын ажалша... ...литическэ, ажалай туйлай ехэ ... оршон байдалда област... ...XVII партийна конференци бо... ...йна.

...стной XXVII партийна кон... ...ин урда тээ партийна бүлэ... цехүүдтэ, бригадануудай ...н эхин организацинуудта тоо... ...хигалтын партийна суглаа... ...районуудай, городской партий... ...конференцинүүд болоо. Эдэ суг... ...д парти доторой демократиие ...инь хүгжөөлгын, дутуу дун... ...ае шүүмжэлгэ ба өөрыгөө ...гын, партийна олониитын ...эй хабаадалгын оршон бай... ...үнгэрөө. Мүн коммунистнүү... ...ай сурталай ургаһые, пар... ...ктүүжал абаһые, ажал хэ... ...нэнжэ шанараар баяжаһые, ...нүүдтай эбсэшэгүй байдагые, ...хымын илан мандахын ...даш һайнаар ажаллахаар бэ... ...һые эдэ суглаанууд ха...

...ийна суглаанууд болон конфе... ...нүүд дээрэ экономикые саа... ...хүгжөөлгын, ниитын үйлэд... ...ашаг үрые дээшэлүүлгын, ...йна организацинуудай, тэдэнэй ...рилхы органуудай эмхидхэ... ...партийно-политическэ хүдэлмэ... ...арга дүрые һайжаруулгын ...нүүд онсо һуури эзэлһэн

МАНДАТНА КОМИССИИН ЭЛИДХЭЛ

КПСС-эй Уставтай, хүтэлбэрилхы партийна органуудые һунгаха тухай КПСС-эй ЦК-гай инструкцитай, партиин обкомой XIII пленумэй тогтооһон түлөөлэлгын нормотой бүрин зохилдуулагдан, областной XXVII конференциин делегадууд һунгагдаа гэжэ мандатна комисси конференцидэ элидхэнэ. Партиин 60 гэшүүдһээ шиидхэхы дуутай нэгэ делегат, партиин гэшүүндэ 60 кандидадуудһаа зүбшэхэ дуутай нэгэ делегат һунгагдаа.

Конференциин делегадууд районно партийна конференцинүүд дээрэ нюусаар һунгагдаа. Областной XXVII партийна конференцидэ һунгагдаһан бүхы делегадууд диилэнхи олон дуу абаа гэжэ түлөөлэлгын шалгалта харуулна. Тогтоогдоһон гурим эбдэхэ ябадал ушараагүй. Бүхы делегадуудай түлөөлэлгэнь зүб гэжэ мандатна комисси тодоруулаа.

Областной XXVII партийна конференцидэ бүхыдөө 680 делегат, тэрэ тоодо 644 делегат шиидхэхы дуутайгаар, 36 делегат зүбшэхэ дуутайгаар һунгагдаа.

Эгээн томо делегаци гэбэл, Железнодорожно районой партийна организациин (110 делегат), Советскэ — (93 делегат), Октябрьска — (54 делегат), Кабанскын — (44 делегат), Хяагтын — (36 делегат), Загарайн—(34 делегат), Сэлэнгын—(32 делегат), Зэдын—(30 делегат). Шэнээр байгуулагдаһан Хурамхаанай районой партийна организацич делегаци (10 делегат) конференцидэ байлсана.

Республикын коммунистнуудай 38 мянган тоотой армиие конференциин делегадууд түлөөлнэ. Энэнь областной XXVI партийна конференциин урда тээ байһанһаань 2596 хүнөөр олон болоно.

Бүхы парти шэнги манай областной партийна организаци хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенциин эгээн түрүү, мэдэрэл ехэтэй хубииень нэгэдүүлнэ. Энээниие конференциин делегадуудай намтар гэршэлнэ. Тэдэнэй дунда хүдэлмэришэд, колхознигууд, республикын арадай ажахын ба соёл культурын элдэб олон һалбаринуудай мэргэжэлтэд оролсоно.

Конференциин делегадуудаар промышленностиин, транспортын, барилгын ба хэлхеэ холбооной 239 түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо 169 хүдэлмэришэн, 70 хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд һунгагдаа. Тэдэнэй дунда Социалис Ажалай Герой Клавдия Ивановна Филиппова, Гармажап Дабаевич Тучинов, Алексей Павлович Кудряшов, Анисим Николаевич Оширов, мүн үйлэдбэриин бусад түрүүшүүл, новаторнууд бии.

Республикын колхоз, совхозуудай партийна организацинуудые 173 делегат түлөөлнэ, тэрэ тоодо 75 механизатор, хонишон, һаалишан, мал адуулагшад, гахайшад, бригадирнууд, 33 түрүүлэгшэнэр, совхозуудай 25 директор, тэдэнэй дунда хүдөө ажахын үйлэдбэриин мэдээжэ түрүүшүүл, Социалис Ажалай Герой Балдама Тугжиевна Доржиева, Сэлэнгын совхозой һаалишан, 1970 ондо үнеэн бүриһөө 5 мянганһаа дээшэ килограмм һү һааһан нүхэр Тадвашкина, республикын габьяата механизатор, «Заганский» колхозой гэшүүн нүхэр Миронов, Зэдын районой «Коммунизм» колхозой хонишон, үнгэрһэн жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 135 хурьга абаһан нүхэр Н. Ч. Гомбоев, «Байкальский» совхозой гахайн фермые даагша нүхэр Шашин болон бусад оролсоно.

Манай интеллигенци — эрдэмтэд, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, культура, искусство болон литературын ажал ябуулагшад конференцидэ хабаадалсана.

Делегадуудай дунда 83 партийна хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо партиин горком, райкомуудай 28 секретарь, партийна эхин организацинуудай 35 секретарь хабаадана, 103 делегат совет, профсоюзай, комсомолой олон тоото хүдэлмэрилэгшэдые түлөөлнэ.

Конференцидэ партийна организацинуудай эльгээһэн түлөөлэгшэд хадаа шэн габьяата ажалаараа коммунистнуудай этигэл найдабарида хүртэһэн, республикын коллективүүдэй ниитэ-политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг эрхим түлөөлэгшэдынь мүн гэжэ делегадуудай намтар харуулна. 578 делегат Советскэ Союзай орден ба медальнуудаар шагнагданхай, тэдэнэй дунда Социалис Ажалай 6 Герой, 393 делегат — һунгагдамал партийна органуудай гэшүүд, 70 делегат — СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, 290 делегат — нютагай Соведүүдэй депутадууд юм.

Республика доторнай манай бүхы орон дотор шэнги гүрэнэй, ниитын, ажахын, соёл культурын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта эхэнэрнүүдэй үүргэ жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Мүнөө эхэнэрнүүдэй ажалладаггүй арадай ажахын ба культурын нэгэшье һалбари байхагүй. Эхэнэр коммунистнуудай тоо олошорно. Тоосоото үеын туршада областной парторганизацида эхэнэр коммунистнуудай тоо 723 хүнөөр олошороо. Конференциин делегадуудай 23 процентнь эхэнэрнүүд байна. Тэдэнэй дунда—хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженернүүд, багшанар, эрдэмтэд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд. Энэ ушар хадаа республикын ниитэ-политическэ ажабайдалда эхэнэрнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадажа байһые гэршэлнэ.

Конференциин хүдэлмэридэ манай оронай 11 национальность, үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хабаадана, тэрэ тоодо ородууд, буряадууд, украинецууд, белоруссууд, татарнууд, грузинууд, армянууд, эвенкнүүд болон бусад. Конференцидэ олон ондоо үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэнэрэй хабаадажа байһан ушар хадаа, КПСС-эй ленинскэ национальна политикын мандажа байһые, манай оронай арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае баталан харуулна.

Конференциин делегадуудай эрдэмые иимэ тоонууд харуулна: 300 делегат дээдэ эрдэмтэй, 157—хүсэд бэшэ дээдэ, дунда эрдэмтэй, 13 делегат наукын докторой гү, али кандидадай нэрэ зэргэтэй, 139 хүн инженер, технигүүд, 120 хүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, 72 багша, врач, культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, 97 хүн партийно-политическэ эрдэмтэй. Конференциин делегадуудай эрдэм тухай мэдээсэл хадаа, республикын ажалшадай культурна, юрэнхы эрдэмэйнгээ талаар горитойхоноор ургаһан тухай, манай орондо бэелүүлэгдэһэн культурна революциин гайхамшагта үрэ дүнгөө харуулжа байһыень гэршэлнэ.

Конференциин делегадууд наһанайнгаа, партийна стажайнгаа талаар иигэжэ хубаарилагдана: 30-һаа доошо наһатай делегадууд 3,8 процент, 31-һээ 40 наһа хүрэтэр — 29 процент, 41-һээ 50 наһа хүрэтэр — 48,5 процент, 51-һээ дээшэ наһатай —18 процент болоно. Делегадуудай дундаһаа 1931-һээ 1940 он болотор партида ороһон коммунистнууд 48 процент, 1941-һээ 1945 он болотор — 17 процент, 1946 онһоо 1960 он болотор—40 процент, 1961 онһоо —37,8 процентнь партида ороһон байна.

Областной XXVII партийна конференциин хүдэлмэридэ партиин үнинэй гэшүүдэй ба залуу коммунистнуудай, үндэр наһатай ба залуушуулай хабаадажа байһан ушар партида ахамад ба залуу үетэнэй үе дамжан хүдэлжэ байһые, областной партийна организацида үнинэй ба залуу кадрнуудые зүбөөр хубаарилан табиха ёһо гуримые зүбөөр сахижа байһые гэршэлнэ.

Тоосоото үеын туршада областной партийна организаци тоогоороо олон болоо, эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижээ, үзэл сурталай талаар хатуужаа гээд областной XXVII партийна конференциин делегадуудай намтар харуулна.

Буряадай областной партийна организаци КПСС-эй отрядуудай нэгэн байжа, партиин Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсажа, КПСС-эй XXIV съездые ажалай амжалтаар угтаха хэрэгтэ республикын коммунистнуудые, бүхы ажалшадые элсүүлхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо.

Энэ элидхэлые баталаад, саг зуурын үнэмшэлгэнүүдые мандадаар һэлгэхэ зүбшөөлөө үгэхыень конференциһээ мандатна комисси гуйна.

...СПУБЛИКЫН ...САГАЙ ДЭЭДЭ ...ҮРГЛААНУУДТА

...нэй страхованиин эмхи ...нуудай гол зорилгонуудай ...нинь юуб гэхэдэ, гэнтын ...нуудһаа үйлэдбэриин, хүн ...һуудал байдалай хохидол... ...рза гайда оролгые һэргылэн ...лха хэмжээн болопо. Тиин ...хы хэмжээ ябуулга бэе... ...н тула республикымнай ...ай страхованиин управле... ...1971 ондо һомолһон мүнгэ... ...түсэбые Буряадай ...эй Министрнүүдэй ... баталхадаа, иимэ ...нуудые хараалаа: түй... ...раха машина, түхеэрэлгэ... ...е худалдан абаха, тодхохо, ...аюулһаа һэргылхэ зорилго... ...гууламжын хүдэлмэри үр... ...н, һайн дуранай пожарна ...нуудые урмашуулхын ...хамта 60 мянган түхэриг ...оно. Мухар-Шэбэртэ, Хэ... ...пожарна депо баригдаха. ...гарзатаха ябадалтай тэмсэ... ...тула 126 мянган түхэриг, ...тоодо шоно хюдалгада—21 ...түхэриг, ветеринарна эм... ...нуудай гэрнүүдые һэль... ...барилгада, автотранспорт ...лха абалгада, ветеринарна ...й эмхидхэлгэдэ — 40 мян... түхэриг хараалагдана. Авто... ...на авари, харгын усал... ...һэргылхэ дүримтэй улад ...танилсуулха хэрэгтэ 6 ...түхэриг гаргашалха гэжэ ...р республикын правитель... ...н тогтоол соо тодорхойлогдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ XXI ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ЗАЛУУ ГАХАЙШАН ЛЮБОВЬ МАТВЕЕВА. ЭНЭ НҮХЭР ҮНГЭРҺЭН ЖЭЛДЭ ЭХЭ ГАХАЙ БҮРИҺӨӨ 19 ПОРШООНХО АБАЖА, ГАРЗА ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛҺЭН БАЙНА.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОЁДОЛШОН

Эд бараа худалдадаг магазин соо хүн зон олон байба. Һая асарагдаһан плати, пальтонуудые һонирхоошодшье бии. Саб гэнгеэр хубсалһан залуубтар наһанай нэгэ эхэнэр пальто абаха һанаатай үзэжэ, таарахаар юумэнэй олдохогүйдэ һанаа алдан, гарахаяа забдахалаарнь, хани басаганиинь лэ ха:

—Валя, таарамжатай юумэн олдобогүй гү? — гэжэ асууба.

— Намда таарахаар нэгэ пальто ерэһэн аад, тэрэньшье худалдагдашоо юм ха. Город ошоһон хүндэ захиха болоо гү? — гээд асуунгаар харааж зогсобо.

— Үгы, Валя, Галина Жалсараевнада оюулаад туршалши даа. Материалынь магазинда байна аабза. Минии һанахада, ёһоор таару зохид юумэ оёдог. Намда оёһон пальтонь гурбан жэл үмдэжэ ябанам. Моодоһоо гаранагүй. — гэжэ магтаба.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг Түнхэнэй сомсоведтэхи комбинадта хүдэлдэг Галина Жалсараевна Гыргеноватай уулзажа хөөрэлдэхэ гэһэн эрмэлзэл түрэгдөө һэн. Тойроод хэдэн ехэ сонхотой сагаан шулуун гэртэ ороходомнай, оёдолой машинануудай нэгэ жэтдээр һиинан таршаганалдахань дуулдажа байба. Нэн түрүүлжэ оёдолой цех даагша Софья Жимбиевна Замураеватай уулзагдаба. Ямар хүсэлэнтэй ерэһыемнай мэдэхэдээ, шарайнь урин дулаан болоод, һайшаалай хэдэн үгэ иигэжэ хэлээ бэлэй.

— Галина Жалсараевна эрхим бэрхэ оёдолшодоймнай нэгэн гээшэл даа. Одоошье магтаха магталтагүй бэрхэ юм. Танилсуулһууб мүнөө...

Оёдолой машинын саана һуугаад, эсхэгдэжэ бэлэн болоһон хубсаһа гүйсэтэй түргөөр оёходонь, уран гартайень, ухаансар һүбэлгэниииень хүрэһөөр ойлгоодхихоор һэн. Үгэ үсөөнтэй, даруу зантай энэ эхэнэр өөр тухайгаа олон юумэ хэлэхэ дурагүй байба.

— Хүнһөө тиигэтэрээ илгаршаһан юумэмниш юу байхаб даа. Хэдэг ажалаа хээд лэ байгшаб даа,—гэжэ харюу үгөөд, машина дээрэ оёгдожо байһан хубсаһаяа хажуу тээшэнь болгоод, нүхэд тээшээ заажа харуулба. — Бидэн барандаа тэн тэрээ хүдэлдэг зомди.

Үнэхөөрөөшье зарим нэгэн туйлаһан туйлалтаараа һанаагаа амардаггүй. Тиимэшүүл лэ амжалтаяа арьбадхадаг шуу. Дүрбэн жэлэй саада тээ Галина Жалсараевна тус комбинадта хүдэлхэеэ ерэһэн юм. Гансата бэрхэ оёдолшон болошоо гэжэ һанабал буруу. Нэгэ бага урагшаа орожо, бага наһанайнь намтарһаа һабагша татая.

Галя басаган бага наһанһаа хойшо юумэн бүхэниис өөрынгөө нюдөөр хаража һураһан. Хани басагадаараа хамта хангай талада сэнгэхэеэ гарадаг бэлэй. Сэсэгүүд! Улааханшье, ягааханшье, сагааханшье дэльбэтэй сэсэгүүд дура буляан, һэрюухэн һэбшээндэ найгасагаан долгилхо. Галя сэсэгүүдээр малгай оёхо дуратай агша һэн. Хани басагадынышье оёхол даа. Теэд Галиин оёһон малгай юугээрээшьеб даа илгаатай, барандань һайшаагдаад лэ байха. Эхэнь уран байһан. Юушье оёходоо, өөрынгөө хэлбэри угалза оруулхые оролдодог һэн. Басаганиинь эхээ һажааһан гэжэ хөөрэлдэдэг. Энэнь зүбтэй. Галя һургуулида һуража ябахадаа, өөрынгөө үмдэхэ хубсаһа оёдог болоодхёо һэн. Һүүлдэ ханинарынь дуратай юумэеэ оюулжа үмдэдэг болобо. Оёдолшон болохо гэһэн эрмэлзэл Галина Жалсараевнае үнинэй эзэлээ. Энэ хүсэлөө бэелүүлжэл һалаа һэн. Тиигэжэ Галина Жалсараевна дүрбэн жэлэй саада тээ бодото оёдолшон болоо һэм шуу. Эндэл тэрэ хүн зондоо туһа асархаяа ойлгоод, хамаг хүсэ шадалаа гарган хүдэлжэ эхилээ.

Энэ үе соо бэеэ харуулжа, ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлаһан, коллективтээ хүндэтэй боложо шадаһан байна. Һара бүридэ түсэбөө 120 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг. Үдэрһөө үдэртэ Галина Жалсараевнада хубсаһа оюулха дуратайшуулай тоо олошорно. Эхэнэрэй, эрэ хүнэй үмдэхэ пальто һанаһан соонь оёжо үгэдэг юм. Суг хүдэлдэг мастер Галина Алексеевна Чемезова баһал һара бүриингөө түсэбые холо үлүүлэн дүүргэдэг.

Мүнөө тус комбинадай оёдолшод түрэл партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, бүри ехэ амжалта туйлахаар эрмэлзэнхэй.

Ц. ХАМАЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. ЦЕЛОВАЛЬНИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахын органуудта олон удаан жэлдэ эдэбхитэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Ахын аймагай ветеринарна станциин главна ветеринарна врач нүхэр Целовальников Александр Ильичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.

1971 оной февралиин 26.

Зорилгомнай тодорхой, бүтээхэ юумэмнай ехэ

Үнгэрэгшэ табан жэл соо улад зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга нилээд үргэдхэгдэхөөр хараалагдаад, яһала һайнаар бэелүүлэгдээ гэжэ манай комбинадай хүдэлмэриин үрэ дүн дээрэһээ харагдана.

Комбинадай коллективэй оролдолгоор ажалшадай гэр тойроной хэрэглэмжэ хангаха табан жэлэй түсэб болзорһоо урид—ноябриин 20-до дүүргэгдээ һэн. Тодорхойлон хэлэбэл, 1965 ондо 133 мянган түхэригэй элдэб туһаламжа үзүүлһэн һаа, 1970 ондо тэрэнээ 410,5 мянган түхэригтэ хүргэһэн, гурба хахадһаа үлүү дахин нэмээһэн байна. Энэ хангалгын хэмжээе улад зондо хубаагаад үзэбэл, жэл соо хүн бүхэн 6 түхэриг 24 мүнгэнэй туһалбарида хүртэһэн һаа, харин 1965 ондо оройдоол 1 түхэриг 88 мүнгэнэй юумэ хүүлэһэн байна.

Гүрэнэй зүгһөө ехэхэн туһаламжа абаһанай ашаар комбинаднай ехээр үргэдхэгдөө, хүн зондо олон янзын юумэ хэжэ үгэдэг болоо. Кабанскда—аймагай түб тосхондо типовой проектээр комбинадай байшан баригдаа. Тэрэмнай жэлдээ 120 мянган түхэригэй элдэб хүдэлмэри хэхэ хүсэтэй. Выдрино тосхондо мүн лэ шэнэ быткомбинадай байшан ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэниие модо хюреөдэдэг комбинат өөрынгөө гаргашаар эмхидхээ. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха аймагай предприятинуудта табан жэлэй турша соо дүн дээрээ 163 шэнэ оньһон машина, технологическа түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, ажалай бүтээсэ, продукциин шанар эрид дээшэлээ.

Комбинадуудай бүхы цехүүдтэ, ателье болон мастерскойнуудта һаруул, гэрэлтэй байхынь тула юрын лампочканууд люминисценитнэ лампочкануудаар һэлгэгдэнхэй. Гадар, дотор хубсаһан бригадна аргаар оёгдодог болонхой. Урдань бригаданууд 8 хүнһөө бүридэдэг һаа, мүнөө 15-15 гэшүүдтэй болоо. Бригадынхид түс тустаа хубсаһанай ямар нэгэ хубиие оёжо (жэшээлхэдэ, хамсы һуулгажа) мэргэжээд, саашанхи оёдолыень нүхэдтөө дамжуулдаг. Иигэжэ бригадна аргаар хүдэлхэдөө, оёдолшод һураггүй түргөөр, шанар һайнтайгаар оёдог болоо. Оёдолшодой мэргэжэлээ эрид дээшэлүүлһэн дээрэһээ Кабанск, Селенгинск, Каменск тосхонуудтахи ательенүүд II разрядтай болоһон байна. Эдэ ательенүүд ажалайнгаа бүтээсэ 37 процентээр дээшэлүүлээ, эндэ хүдэлэгшэдэй салин хүлһэн 30,4 процентээр нэмээ. Үйлэдбэриинь талмай бүри ашагтайгаар хэрэглэгдэдэг болоо.

Хүнүүдэй һанаһан соонь эсхээд, түргөөр, сэбэрээр оёдог гэжэ суурхаһан мастернуудай дундаһаа Наталья Андреяновна Ряжскаяе нэн түрүүндэ нэрлэмээр. Хубсаһа заһаха, гоёон оёходоо Наталья Андреяновна айхабтар бэрхэ юм. Нүхэр Ряжская 1970 оной конкурсоор илажа, «Алтан гарта» мастер гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Нимгэн хубсаһа эсхэхэдээ, бүгэдэнһөө бэрхэ Галина Исаковна Илькова (Каменск тосхоной ательеһээ), эсхэгшэ-универсал Тамара Владимировна Санжалова (Бабушкин городой мастерскойһоо), эсхэгшэ-универсал Галина Павловна Отто (аймагай быткомбинадһаа) байд гээд лэ нүүдэл мастерскойтой хамта холо, дүтын һууринуудаар, малшад, заһашадай ажаллажа байдаг газарнуудаар ябажа, захил абадаг габшагайшуул гэжэ алдаршаа. Оёдолшод Дарья Васильевна Баландина, Руфима Петровна Корепанова, Раиса Григорьевна Семилетова, Зинаида Леонтьевна Беляева, Любовь Семеновна Нагорных, сабхишад Юрий Иванович Курлаев, Алексей Амподистович Родионов, Трофим Афанасьевич Березовский, парикмахернууд Антонида Ильинична Коцур, Валентина Афанасьевна Седунова дээдэ гарай мэргэжэлтэд гэжэ тодоронхой. Эдэнэр залуушуулые хажуудаа хүдэлгэжэ, ажалайнгаа баян дүй дүршэлдэ һургадаг юм. Тиин үнгэрһэн табан жэлэй туршада хүдэлмэришэднай хоёр дахин шахуу олошороо. Тэдэнэрэй олониинь цех, ательнүүдтэ һурагшад боложо ороһон аад, мүнөө бэрхэ мэргэжэлтэд болонхой, бүтээсэ һайнтайгаар хүдэлнэ. Комбинадай саашанхи хүгжэлтые хараадуулан хэлэбэл, үшөө олон мастернууд, шэнэ мэргэжэлтэд манда хэрэгтэй болохо. Тусхай һургуули, курса дүүргэһэн мэргэжэлтэдэй үсөөн ерэдэг ушарһаань, комбинадтаа кадрнуудые хүмүүжүүлэн һургаха хэрэг саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ байха.

Шэнэ табан жэлдэ манай комбинадай бүтээхэ продукци, улад зондо үзүүлхэ туһаламжа 1970 оной хэмжээнһээ 2,2 дахин үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Энэ зорилго бэелүүлхын тула Кабанскда зоной захилаар жэлдээ 152 мянган түхэригэй хубсаһа оёхо ателье 1974—75 онуудта баригдаха, 250 мянган түхэригэй заһабари хэхэ радиотелеаппаратурын мастерской 1973 ондо бүтээгдэхэ, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадууд хойто жэл—Бабушкин городто, 1973 ондо—Каменск тосхондо, 1974 ондо—Селенгинскдэ ашаглалгада үгтэхэ. Эдэнэй хүсэндөө ороод байхада, хүн зоной ажаһуудалай элдэб хэрэглэмжэ хангажа, жэл соо 600 мянган түхэригэй юумэ бүтээдэг болохобди.

Шэнэ предприятинуудые барижа, хүдэлмэреэ үргэдхэхэтээ хамта, мүнөө байгаа комбинат, ательенүүдтээ түрүү технологи, оньһон арга нэбтэрүүлжэ, хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэл эрид һайжаруулжа, мэргэжэл дээшэлүүлжэ, продукциин горитой ургалта туйлахабди. Энэ талаар табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд тодорхойлон хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, комбинадаймнай бүхы хүдэлмэрилэгшэд социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхые хүсэнэд. Тиин январь һарынгаа түсэб гүйсэд дүүргэжэ, нёдондонойхиһоо 22 процентээр ехэ хэмжээнэй хангалгын хүдэлмэри бүтээгээбди. Февралиин түсэб мүн лэ урагшатай һайнаар дүүргэгдэжэ эхилэнхэй. Съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр нэгэдэхи кварталайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэхэмнай лабтай.

В. КАРБАИНОВ,
Кабанскын аймагай ажаһуудалай хангалгын комбинадай директор.

МАНАЙ АЙЛШАД

АРАД ТУХАЙГАА ХАТАРААР ДОМОГЛОБО

Улаан-Үдэ городой ажалшад hаяхан аха дүү башкир арадай хатарай ансамблиие хаража сэнгэбэ. Программань hонирхолтой, удхаараа баян, уран hайханайнгаа талааршье hайн байба.

1812 оной эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда зорюулагдаhан хатарай поэмээр айлшадай концерт эхилбэ. Хариин булимтарагшадhаа түрэл нютагаа хамгаалхын түлөө арад зоной бултаараа, тэрэ тоодо ородой агууехэ мүрэн Волго шадар нютагжаhан башкир яhатан ород арадтай ганзагаяа нэгэдхэн бодолсоhон гэжэ энэ хатарай зохёол домоглоно. Хатарай хэлээр гүн ехэ удхатай үгүүлэл уран хурсаар дамжуулжа шадана.

Жэнхэни башкир хатар—ирагуу хүгжэм доро аалихан горхоной уhанай аажамаар мэлмэржэ байhан мэтэ «Долоон басагадай хатар» урасана. Хатар соонь шог ёгто найруулганууд бии. Эдэнь бэе бэеэ hэлгэхэдээ, номер бүхэнэйнь бүришье hонин болоно гү гэжэ харахаар. Ямар нэгэн хатарыень илгажа магтахын аргагүй. Бултал ехэ хүбшэргэ татажа бэлдэгдэhэн, бүхы дээрээ ансамблиин бэеэ бэелhыень эли тодоор гэршэлнэ.

Совет ороной олон үндэhэ яhатанай нэгэниинь башкир арад гээшэ ааб даа. Эдэнэр аха дүү арад зоной хатар гүйсэдхэнэ. Башкир хатарые татар арадай хатар hэлгэнэ. Мариин арадай хатарай удаа украин арадай «Гопак» гэдэг хатар гаража ерэнэ. Иигэhээр байтар буряадай ёохор гарашахагүй юм аа гү гэжэ хүлеэгдээ. Теэд байгаагүй.

Бүхэсоюзна, уласхоорондын конкурснуудай лауреат нэрэ зэргэтэй суута энэ коллектив манай город түрүүшынхеэ ерээ бэшэ. Улаан-үдынхид эдээнэй искусстватай урда тээнь нэгэнтэ бэшэ танилсаhан байгаа.

Дэлхэйн хорин дүрбэн оронуудаар ябажа, түрэл арадайнгаа оюун бэлиг харуулhан юм байна. Айлшалhан газарhаа тэндэхи арадай хатар асардаг гуримтай. Тиигэжэ болгар арадай хатар харуулаа. Мүн Пакистанhаа асарhан хатарынь эрхим hайнаар гүйсэдхэгдэжэ, харагшадые баярлуулаа.

Африкаhаа асарhан хатараа гүйсэдхэхэдэнь, зал соо hуугшад hайсал энеэлдээ, хүхилдөө даа. Огсом шанга хүгжэм доро ансамблиин артистнар сээжэеэ сэлижэ байhан түби дэлхэйн хатарыешье уран хурсаар гүйсэдхэжэ шадаа гэжэ хараабди.

— Вьетнамда айлшалхадамнай, Ажалай 1-дэхи шатын орденоор манай коллективые шагнаа hэн. Президент Хо Ши Мин тэрэ шан хайра барюулаа hэн,—гээд соносхоходонь, зал соо hуугшад альгаяа ташалдаба. «Хани нүхэдтөө айлшалалга» гэhэн сюитэ харуулба. Хариин булимтарагшадтай баатарлигаар тэмсэжэ байгаа вьетнам арадтай hаналаа нэгэдэжэ, дэмжэжэ, тэдхэмжэ, туhаламжа үзүүлжэ байгаа түрүү үзэл бодолтой арад зоной хани барисаае энэ зохёол соо тобойсо харуулна.

Башкирай ансамблиин хатарай эди шэдитэн, нэрэ зэргэтэн олон. Энэ коллектив Венэ хотодо болоhон студентнэр, залуушуулай бүхэдэлхэйн долоодохи фестивалиин лауреадай нэрэ зэргэтэй болонхой. Башкирай АССР-эй арадай артистнар Равиля Хазеева, Хизбулла Зубайдуллин, Башкирай АССР-эй габьяата артист Ратмир Баретдинов болон бусад хатарай ёhото шэдитэд болонхой.

Аха дүү башкир арадай ансамблиин концертые улаан-үдынхид hонирхон хаража, социалис удхатай, үндэhэн шэнжэ маягтай башкир арадай хүгжэн hалбаржа байhан искусстватай, тэрэнэй хореографитай танилсажа баясаба.

Д. ДУРОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ансамблиин артистнар А. Тухватулина, А. Ишбердин. Башкир арадай хатар.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Байгша оной апрелиин нэгэнhээ 30 болотор ССР Союзай выставкын зал соо оронойманай автономито 16 республикануудай уран зураашадай выставкэ нээгдэхэнь. КПСС-эй XXIV съездэдэ зорюулагдаhан энэ выставкэдэ хабаадалсаха зорилгоор манай Буряадай республикын уран зураашадай холбоон гоё hайхан урлал, зурагуудые эльгээхээр бэлдэжэ, багсалжа байнхай.

— Выставкэдэ минии зурагуудhаа эгээл hайн гэгдэhэн хоёр зураг табигдаха болонхой. Советскэ Союзай Герой, мэргэн буудагша ябаhан Ж. Т. Тулаевай, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша. хуур, лимбэ дархалагша Бальжинима Дугарович Дугаровай портредүүд. Мүнөө Жамбал Тулаевичайнгаа дүрэ зурагта бага зэргэ заhабари оруулжа байнхайб, — гэжэ Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша. республикын үнинэй уран зураашадай нэгэн Ф. И. Балдаев хөөрөө hэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын уран зураашадай мастерской соо ороо hаа, бүхы уран зураашад туха сүлөөгүйхэн өөhэд өөhэдыигөө бүтээлнүүдые hэльбэн заhажа, шэнэлжэ байха.

ЭРХИМ БҮТЭЭЛНҮҮД ТАБИГДАХА

Москва хотын, мүн съездын делегадуудай hонирхон харамаар зүйлнүүд—манай республикын hиилүүршэдэй, мүнгэшэ дархашуулай, скульпторнуудай 200-гаад бүтээл выставкэдэ табигдахаар хараалагданхай. Тэдэнэй дунда РСФСР-эй арадай уран зурааша А. И. Тиминэй «Искра», «Советскэ Союзай Герой Гармаевай баатаршалга». РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Г. Е. Павловай «Шэнэ ажабайдал тухай хөөрэлдөөн», «Уран зурааша Ц. С. Сампилов», Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша. Советскэ Союзай Герой Г. Н. Москалевой «1919-1920 он. Байгалай үмэнэ», «Хубисхалай эдэбхи», «Улаан Армида үдэшэлгэ», Буряадай АССР-эй арадай уран зураашад Т. А. Рудь гэгшын «Буряадай байгаали», «Улаан Бургаастайда», А. А. Окладниковай «Ажалай охин». «Ленин», «Монгол арадай вождь Сүхэ-Баатар» гэhэн зурагууд бии.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Улаан-Үдын тоо буридхэлэй техникумэй нэгэдэхи курсын студентнэр городой заха гаража, байгаалиин сэнгэлигтэ амардаг. Тэдэнэр ой тайга соогуур санаар ябадаг, мүрысөөндэ бэеэ бэлдэжэ, hорилго хэдэг юм.

hаяхан городой техникумүүдэй санашадай хоорондо мүрысөөн үнгэргэгдөө. Тус техникумэй спортсменүүд Галя Зайцева, Ольга Гашкова, Люба Петроченко гэгшэд түрүү hууринуудые эзэлбэ. Нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарhан санашад Галя Зайцева Ольга Гашкова хоёр Эрхүү ... гэрэгдэхэ ехэ мүрысөөндэ ... долсахаар hаяхан мордоо ...

Мүнөө хабарай урин ... орохоёо байгаашье hаань ... ябаха дуратайшуул «хурдалэгүүдhээ» хахасаха дурагүй даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: студентнүүд саннаар ябажа байнад.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

БИРАГДААГҮЙ

КИСЕЛЕВСК. Эндэ Россин Федерациин түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн дүүрэбэ. Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлhэн нааданай дүн гаргахада, абажа боломоор арба нэгэнhээ 8,5 очкотой болоhон Эрхүү хотын түлөөлэгшэ Самбурский түрүү hуури эзэлбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсаhан СССР-эй спортын долоон мастернууд соонhоо гансахан Рашковский гэгшэ түрүүшүүлэй тоодо оролсожо шадаа. Мүн найман очкотой болоhон мастерта кандидадууд Хасин (Новосибирск), Петров (Урда-Сахалинск) удаадахи hууринуудые эзэлhэн байна.

Түрүүшын дүбэн hуури эзэлhэн эдэнэр РСФСР-эй бусад зононуудай шатаршадтай түрүү hуури буляалдаха болобо. Энэ нааданда хабаадалсаhан манай республикын шатаршад, мастерта кандидадууд Власов Самарин хоёр бирабагүй. Владимир Власов урда тээнь иимэ нааданда хабаадалсахадаа дүрбэдэхи hуури эзэлhэн байгаа hаа, мүнөө 5,5 очкотой боложо, аяар 23—30-дахи hуури хубаалдаhан байна. Тиихэдэ Самарин табан очкотой 31—39-дэхи hуурида гаралсаба. **В. МИЛИН.**

Америкын буhалгаата залуушуул

Америкын мүнөөнэй залуушуулые «буhалгаата үетэн» гээд энэ ороной социологууд нэрлэдэг.

Теэд яахадаа тиигэжэ нэрлэнэ гээшэб? Хамагайл түрүүн Индохитадтахи эзэрхэг түримхэй дайн, орон доторхи игсуун байдал американ залуушуулые буhалгаа үүдхэхыень баадхана гэжэ хэлэхэдэ болохо.

Американ общество дотор мүнөө боложо байгаа ушарнуудые зүб руунь ойлгохо гэжэ оролдодог, юунэй түлөө ажаhуунабибди гэжэ ойлгожо абахаяа hанадаг, худал хуурмаг, хэрзэгы шэрүүн оршон байдалтай тэрэ общественные шангаар шүүмжэлдэг үнэн сэхэ хүнүүд американ залуушуулай дунда үсөөн бэшэ бии юм. Эгээл тэдэнэр американ залуушуулай эрхим хубиинь үзэл бодолые баримталан хааруулна.

Калифорни штадай Берклиин университедэй студентнүүд хэдэн жэлэй турша соо американ засагаархидта амар заяа үзүүлнэгүй. Берклиин университет американ студентнүүдэй «буhалгаата» үзэлэй центрынь болобо. Вьетнамдахи хэндэшье хэрэггүй дайе болюулха гэhэн гол эрилтэ тэдэнэр табидаг.

Теэд национальна гвардиин хоёр мянган солдадые тэрэ университедтэ асаржа, студентнүүдые номгоруулха баатай болоhдоо hэн.

Калифорниhоо уламжалан, Кентын, Миссисипиин, Колумбиин, Гарвардын, Йельсын, Стэнфорой, Висконсинскэ университедүүдэй, Нью-Йоркын, Лос-Анжелосай, Чикагын ба Сан-Францискын колледжнүүдэй студентнүүд буhалгаа хэhэн байха юм.

Студентнүүдэй хүсэтэ хүдэлөөнhөө айhан правительство «буhалгаанай центрнүүдые» хабарай семестр дүүрэтэр хааха гэhэн шиидхэбэри гаргаа hэн. Гэбэшье студентнүүдэй үймөөе зогсоохын тулада хүсэниинь хүрэбэгүй.

Мүн баhа иимэ баримта hонирхолтой. США-гай студентнүүд сэрэгэй албанда татагдадагшьегүй hаа, дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн, эрид шангаар тэмсэдэг, сэрэгэй албанhаа хулжаха агитаци залуушуулай дунда зүрхэтэйгөөр ябуулдаг. Тиимэhээ армида татагдаhан хүнүүд, дайн сэрэгые буруушаан армиhаа тэрьелhэн хүнүүд тэрэ уряаень дэмжэдэг байна.

Бусад үзэлтэниие правительствашье, сүүдэй засагаархидшье хатуу шэрүүнээр хэhээдэг. Сэрэгэй албанhаа хулжаhан хүнүүдые американ засагаархид миин лэ арестовалаад, яла түлүүлээд хизаарладаг бэшэ. Тиимэ залуушуулые тусгаар шэрүүн байдалтай түрмэ хянданай оёорто хаядаг, элдэб эсээр доромжолдог, зобоодог. Фашис концентрационно лагериин байдалhаа дээрэ бэшэ байдалда тиимэ түрмэдэ ороhон хүнүүд зобоогдоно гээд журналистнууд бэшэнэ. Тиибэ яабашье, вьетнам арадта эсэргүү дайнда хабаадалсахаяа Америкын 20 мянган залуушуул арсаба. Дайнай дүүрэхэдэ, США-гай залуушуулшье номгорхо, үзэлынь ондоо болохо гээд хэблэлэй зарим шэнжэлэгшэд мүнөө бэшэдэг. Тэрэнь зарим талаараа зүйтэй: яахадааб гэхэдэ, гол түлэб Вьетнамай дайе буруушаажа тэдэнэр тэмсэнэ ха юм. Тэрээнhээ гадуур тус дайн сэрэгые залуушуул дотоодын байдалтайшье мүнөө үедэ холбоно. Американ hурагшадай зэбүүрхэлэй зарим шалтагаанууд тухай верховно сүүдэй түрүүлэгшэ байhан Уоррен гэгшэ правительствада хүргэhэн элидхэл доторoo бэшэhэн байгаа. Эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй ходо нэмэжэ, хүдэлмэригүйшүүлэй улам олошоржо (мүнөө 5 миллион гаран хүдэлмэригүйшүүл США-да бии), негрнүүдые элдэбээр хашажа байдаг ушарнууд тэдэ шалтагаануудай тоодо ороно.

Гэр байрын эрхэ байдалай улам муудажа, гэр байрын түлөөhэнэй ходо ехэ боложо, больницануудай дутажа, университет болон колледжнүүдтэ hураhанай түлөө түлбэриин бүри ехэ боложо байhан ушарнуудые тэдэ шалтагаанууд дээрэ нэмэхэ хэрэгтэй.

«США шэнги баян орон бэрхэшээлнүүдые шиидхэхэ ... hэн» гэжэ бодоходоо, ... залуушуул дураа гутан зэбүү... гээд мэдээжэ публицист Гарри... мен бэшэhэн байна. США-гай ... вительство үгытэй ядуушуу... жэл соо гаргаhан мүнгэеэ В... да дайн сэрэг хэхэдээ, ган... рын турша соо гаргадаг.

Залуу хүдэлмэришэд бүри... шэр хүндэ байдалтай: ... мэргэжэлэй бага, доогуур ... туладань, ажалhаань хамагай ... гаргажа хаядаг. Промышлен... хамаатай америкынхидэй ... центнь мүнөө үедэ ажалгүй. ... кан залуушуулай дунда ... шүүлэй тоо 3 дахин ехэ ... логдоhон байха юм. Негр зал... лай байдал бүришье муу: зал... хүдэлмэришэдэй 34 процентнь ... гүй ябадаг.

США-гай залуу хүдэлм... дунда забастовочно хүдэлөөнэй ... гэдэhэн ушар—тэдэнэй тогт... муу байдалай үрэ дүнгынь ... «Сүлөөрэлгын түлөө тэмсэгшэ ... хүдэлмэришэдэй союз» гэжэ ... эмхидэ Америкын пролетари... хим хүбүүдэй нэгэдэhэниинь ... нэй байдалые хубилгахын тү... хитэй тэмсэлэй зам болоно. «Союз» 1970 оной хабар бии... гогдоо hэн. Америкын Холбоо... дуудта социальна хубилалта ... хын түлөө тэмсэлдэ хүбүүд... гадые эмхидхэн элсүүлгэ тус ... зорилгонь болоно гээд «Со... устав дотор бэшээтэй. Залуушу... маркснстско-ленинскэ энэ шэ... хи США-гай Компартиин үз... тал баримталдаг, тэрэнэй тү... шань болоно гээд устав дотор ... дэглэнэ. Балта ба халуур б... хара сагаан хоёр гар—тиимэ ... тэмдэгтэй тэрэ эмхи Вьетн... дайн сэрэгтэ эсэргүү. тэрэ бу... лай дайе буруушаагшадые ... ябадал болюулхын түлөө залу... лай энэ эмхиин 400 делегат ... үгэбэ.

Тиимэ болохолоороо, америк... луушуулай hанал бодолынь ... жэлнүүдтэ тон ехээр хубилhа... на. Мүнөөнэй олон түмэн ам... залуушуул орон соохишье, ... саанахишье шухалын шухала ... байдалда хамаагүйгөөр хан... болибо.

Д. НАДЕЖДИН.

БИБЛИОТЕКЭДЭ ОРОХОДО УРМАТАЙ

Хэжэнгын аймагай Леоновко тосхондо ажаhуугшадай зүгhөө библиотекэ муугаар ажаллана гэhэн гомдол дуулдагша бэлэй. Харин hүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ библиотекын хүдэлмэри hайжараа. Энэнь Е. Зверьковагай библиотекые даажа абаhанhаань болоо. Нүхэр Зверькова ном уншагшадай тоо олошоруулхын, библиотекын номой фонд олон болгохын тула хододоо оролдодог. Тиигэжэ хүдөөгэй тус библиотекэ номууд болон уншагшадааршье баян болоо бэлэй.

Библиотекэдэ үдэшэ бүри хүнүүд олоороо суглардаг. Илангаяа залуушуулай орой болотор hуужа, шэнэ ном, журнал иража, элдэб асуудалнуудаар хөөрэлдэжэ, арсалдажа hууххыень харахада урматай байгша. Библиотекэ соонь хэзээдэшье эмхи гуримтай, hаруул сэбэр, дулаан. Тиимэhээ эндэ совхозой хүдэлмэришэд сүлөөтэй сагаа яhала зохидоор үнгэргэнэ бшуу.

Гадна нүхэр Зверькова отделениингээ малшадта ходоо айлшалжа, ханын газетэ, дайшалхы хуудаhан гэхэ мэтые гаргана. Хажуугаарнь hонирхолтой хөөрэлдөө малшадай дунда үнгэргэнэ.

Соёлой хүдэлмэрилэгшэ Е. Зверьковагай хүдэлмэри мүнөө үедэ бүришье харюусалгатай болоод байна. Түрэл партиингаа XXIV съездын Директивэнүүдтэй совхозойнгоо хүдэлмэришэдые hайн танилсуулха, тэдэниие зүбшэн хэлсэхэ зорилго тэрэ урдаа табижа, хөөрэлдөөндөө хэрэглэхэ диаграмма, плакадуудые эдэ үдэрнүүдтэ бэлдэжэ эхилэнхэй.

П. УГРЮМОВ.

«Первомайский» совхоз.

ХИЛЫН САНАhАА

ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

„РЕВОЛЮЦИИН ИСКУССТВО"

ЛОНДОН. ТАСС-ай корр. Н. Туркатенко иигэжэ дамжуулна: «Революциин искусство» гэhэн гаршагтай Совет искусствын выставкые СССР-hээ Великобританида байдаг элшэн сайд М. Н. Смирновский Лондоной Хэйуорд галерейн байшан соо февралиин 25-да нээhэн байна. Энэ выставкые СССР-эй Культурын министерствэтэй хамта Великобританиин искусствануудай совет эмхидхээ.

Агуухэ Октябриин социалис революциие илаhанай hүүлээр шэнэ общество байгуулгада совет искусствын ажал ябуулагшадай хабаадалсаhые харуулhан иимэ томо, түлөөлэлгэ ехэтэй выставкэ Советскэ Союзай газаа тээ анха түрүүнээ эмхидхэгдээ.

СЕПГ-гэй VIII съездые угтуулан

БЕРЛИН. (ТАСС). Демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна соведэй президиумэй заседани эндэ болоо. СЕПГ-гэй 25 жэлэй ойн ба СЕПГ-гэй VIII съездын нээлгын хүндэлэлдэ зорюулагдажа, ГДР-эй городууд болон тосхонуудые болбосон зохид түхэлтэй болгохын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ энэ заседани зорюулагдаhан байна. Эдэ гайхамшаг үдэрнүүдые эрхимээр тэмдэглэхые бэлдэжэ байhан хүн зоной бүгэдэ арадай патриотическа хүдэлөөн ГДР-ые саашадань али бүхы талаарнь бэхижүүлгэдэ туhална гээд Национальна фронтын Национальна соведэй түрүүлэгшэ Э. Корренс заседаниие нээхэдээ онсолон тэмдэглэhэн байна.

Национальна фронтын Национальна соведэй түрүүлэгшын орлогшо М. Мюльман заседани дээрэ элидхэл хээ. СЕПГ-гэй хүтэлбэреэр республикын ажалшадай туйлаhан ехэ амжалтануудые тэрэ тэмдэглээ.

КПСС-эй болохоёо байгаа XXIV съезд манай хүн зондо ехээр hонирхогдоно. СССР-эй үнэн сэхэ хани байха гээшэ ямар удхатайб гэхэдэ, ГДР-ые бэхижүүлгэдэ, социалис гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо, эб найрамдалай, демократиин, социализмын хэрэг бэхижүүлгэдэ али болохоор туhалха хэрэгтэй гээд элидхэлшэ хэлээ.

Лаосто американо-сайгон интервенциин хэгдэжэ байhые М. Мюльман буруушаагаа, Индохитадай бүхы арадуудтай талархажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ АЖАЛАЙ УЯЛГАНУУД

ПРАГА. (ТАСС). Республикын металлургическа промышленностиин арбан предприятиин уялгануудые Чехословакиин металлургнуудай делегаци КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусагта дамжуулаа. ЧТК агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, эдэ предприятинуудай ажалшад оорын үнэ хямдаруулха. 120 миллион үлүүтэй кроной продукци мүнөө жэлдэ түсэбhөө гадуур үгэхэ гэhэн уялгануудые абаа.

Металлургическа заводууд нёдондо жэлдэ 10,5 миллион үлүүтэй тонно булад хайлуулаа, ондоо продукци гаргаха талаар түсэбтэ даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргээ гээд металлургическа ба машина бүтээлгын промышленностиин министр Й. Шимон мэдээсээ.

Ажалай эдэбхи хэшээлэй түлөө металлургнуудай түлөөлэгшэдтэ КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Дэлхэйн эхэнэрнүүдые ВФП амаршалба

ПРАГА. (ТАСС). Болохоёо байгаа hайндэртэй — Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр— Мартын 8-тай дашарамдуулан, бүхы дэлхэйн ажалшан эхэнэрнүүдые Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци эндэ тараагдаhан ВФП-гэй мэдүүлгэ соо амаршалба.

Ажал хүдэлмэридэ эхэнэрнүүдэй бүри олоороо хабаададаг боложо байhаниинь мэдүүлгэ соо заагдана, хүдэлмэришэн ангиин ниитэ тэмсэлдэ, демократическа эрхэ сүлөөгэй, национальна бэеэ даанхай байдалай. социальна дэбжэлтын түлөө, мүн үндэhэ яhанай илгаа гаргалгада эсэргүүсэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө арадуудай тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй дүүргэдэг үүргэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Социалис оронуудта экономическа, социальна, мүн политическэ талаар ажалшан эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй тэгшэ эрхэтэй. Өөhэдынгөө бэлиг шадабариие саашадань hалбаруулхын тулада тэдэнэй үмэнэ үргэн зам нээгдэнхэй гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэhэн байна.

Гэхэ зуура, бүхы хүгжэнги капиталис, мүн хүгжэжэ эхилhэн оронуудта, илангаяа колониальна дарлалта доро байhан оронуудта ажалшан эхэнэрнүүд элдэб олон янзаар газаашалагдадаг гээд мэдүүлгэ соо заагданхай.

Ажалшан эхэнэрнүүдые хамгаалан, эдэбхитэй ябуулга хэхыень капиталис, хүгжэжэ эхилhэн оронуудай, тэрэшэлэн колониальна дарлалта доро байhан оронуудай профсоюзуудые ВФП уряална.

Али бүхы газаашалгануудта эсэргүүсэн, ажалай эрхэ байдал hайжаруулхын, социальна дэбжэлтын, бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ уряатайгаар 1971 оной Мартын 8-е бүхы демократическа хүсэнүүдтэй хамта ажалшан эхэнэрнүүд тэмдэглэн үнгэргэхэ гэжэ этигэжэ байhанаа Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци элирхэйлэн мэдүүлнэ.

ГАЙХАМШАГ ОЙ

КАБУЛ. ТАСС-ай корр. В. Гаврилин иигэжэ дамжуулна:

Советскэ Союзай ба Афганистанай хоорондо хани барисаан тухай договорой баталагдаhаар 50 жэлэй ой февралиин 28-да гүйсэхэнь. Энэ хадаа оронойнгоо бэеэ даанхай байдалтай болоhоной hүүлээр афган правительствын баталhан түрүүшын тэгшэ эрхэтэ договор болоно. В. И. Ленинэй Кабул эльгээhэн бэшэг Афганистанай МИД-эй архивна управлениидэ гамтайгаар хадагалагдажа байдаг. Хани барисаан тухай договорой Москвада гар табигдаhан ба тэрэнэй эсэслэн баталагдаhан тухай энэ бэшэг соо мэдээсэгдэнэ, РСФСР Афганистан хоёрой хоорондо хани харилсаанай тогтоогдоhониинь лаблагдана.

Советскэ Союз ба Афганистанай хоорондохи харилсаан 50 жэлэй турша соо бүри үргэдхэгдэhэн, бэхижэhэн байна. Энээндэ афган гүрэнэй бэеэ абанги, сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, мүн бэе бэеэ хүндэлэлсэлгэдэ, харилсаа холбоондо үндэhэлэн, дэлхэйн бүхы оронуудтай али бүхы талын харилсаа холбоо хүгжөөхэ политика туhалдаг байна.

Социалис оронуудтай, Советскэ Союзтай байгуулагдаhан экономическа харилсаа холбоон Афганистанай хүгжэлтэдэ шухала удха шанартай.

Хани барисаан тухай договорой баталагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай үдэшэнүүд, фестивальнууд, выставкэнүүд Афганистанда эмхидхэгдэнэ. Энэ хадаа хоёр арадай хани ёhоной, хүршэ hайн харилсаанай гэршэ мүн.

ЛАОСОЙ ПАТРИОТИЧЕСКА ФРОНТЫН ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

ХАНОЙ. (ТАСС). Индохитадтахи дайн байлдаае Холбоото Штадуудай үргэдхэжэ байhые США-гай президент Никсон зүбтүүлхэ гэжэ hаяхан пресс-конференци дээрэ оролдоhон байгаа. Эдэ үгэнүүдыень Лаосой патриотическа фронтын (ПФЛ) Центральна Комитет эрид шууд буруушааhан мэдүүлгэ хэбэ. США-гай президент Лаосто эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулга үргэдхэхын тулада американ, тэрэшэлэн Сайгоной туhамаршадай сэрэгүүдые эльгээхэдээ, дайн байлдаае дэбэрээхэ замда шэнэ, угаа аюултай алхам хэбэ гээд ПФЛ-эй ЦК-гай түлөөлэгшын мэдүүлгэ соо заагданхай.

«Американ солдадуудые хамгаалха» шухала гэhэн хэбэртэйгээр Индохитадтахи эзэрхэг түримхэй ябуулга үргэдхэлгые зүбтүүлхэ гэжэ США-гай правительствын hэдэдэг байhаниинь ПФЛ-эй ЦК-гай мэдүүлгэ соо элиршэлэгдэнхэй. Индохитадта удаанаар үргэлжэлжэ байhан дайн байлдаанда хэдэн зуу мянган американ солдадуудые имагтал Никсон эльгээжэ, хохидолдо оруулна, американ солдадуудай ами наhые абархын тулада США Лаостохи эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа дары түргэнөөр болюулха, бүхы сэрэгүүдээ Индохитадhаа гаргаха ёhотой гээд ПФЛ-эй ЦК онсолон тэмдэглэнэ.

Эзэрхэг түримхэйшүүлдэ харюу үгэхөөр, тэдэндэ hүртэ шанга сохилтонуудые хэхээр Лаосой арад, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд шиидэнги.

Помещигүүдэй газар хуряан абтана

САНТЬЯГО. (ТАСС). Хаконкагуа, Ньюбле. Каутин, Био-Био, Линарес провинцинуудта хамта дээрээ 50.000 үлүүтэй гектар талмайтай помещигүүдэй ушөө 46 эзэлүүриин абтаhан тухай Аграрна реформын корпорациин (КОРА) национальна совет соносхоо.

Сальвадор Альенде гэгшын правительствын засагаа гартаа абаhанhаа хойшонхи гурба hарын турша соо 800.000 үлүүтэй гектар талмайтай помещигүүдэй 193 эзэлүүри хуряан абтаhан байна.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА 13 часhаа 18.30 минута хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 13 часhаа орон доторхи hонин. 13.05 минутаhаа үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильм. 13.15 минутаhаа «КВН-71» гэhэн дамжуулга. 15 часhаа СССР-эй арадуудай үбэлэй долоодохи спартакиадын нээлгэдэ зорюулагдаhан дамжуулга. 15.30 минутаhаа үнгэтэ телевидени. «Франциин искусство» гэhэн дамжуулга. 16 часhаа орон доторхи hонин. 16.30 минутаhаа «Когда говорили пушки» гэhэн телевизионно фильм. 17 часhаа үнгэтэ телевидени. Спортын hонин. 18 часhаа «Эхэ оромнай съездэдэ элидхэнэ» гэhэн дамжуулга. УЛААН-УДЭ ХАРУУЛНА: 18.30 минутаhаа «Тени старого замка» гэhэн уран hайханай телевизионно фильм. (5-дахи сери). 19.05 минутаhаа концерт. 19.55 минутаhаа 01 час хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 20 часhаа хүгжэмтэ уулзалга. 20.30 минутаhаа уласхоорондын панорама. 21 часhаа үнгэтэ телевидени.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаhанда: обл... ной партийна XXVII конфер... тухай информационно мэ... КПСС-эй Буряадай обкомой ... нум тухай мэдээсэл. «КПСС-... XXIV съездын хүндэлэлдэ» ... гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи, гурбадахи хуу...нуудта: областной парти... XXVII конференциин материал...

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Мо... лой арадай революциин 50 ... лэй ойдо зорюулагдаhан Д. У... живай статья. Хилын саа... абтаhан мэдээсэлнүүд.

Редак...

Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

 Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-03369. Заказ № 895.